

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XXXIX • CIJENA: 13 KN

**MARIJA – SMJEROKAZ SHVAĆANJA
SAKRAMENTA KRŠTENJA**

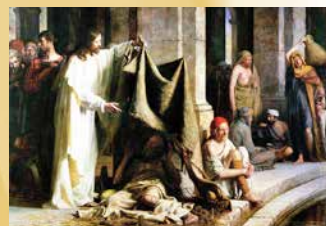
od 14. kolovoza do 10. rujna 2022.

Francesco Moderati i Agostino Cornacchini,
Rođenje Djevice Marije, 1730.

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

Živo vrelo

God. XXXIX. (2022.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguž, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić Stepinac

Grafička priprema:
Siniša Kolar, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Grafika Markulin, Lukavec

UREDNIKOVA RIJEČ

Obnova čovječanstva s Marijom

1

■ NAŠA TEMA: MARIJA – SMJEROKAZ SHVAĆANJA SAKRAMENTA KRŠTENJA

Milan Dančuo: Blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije:
smjerokaz obnovljenog shvaćanja sakramenta
krštenja

2

s. Valerija Kovač: Marija – polazište Božjeg otkupljenja
i obnove čovječanstva

9

■ OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:
A. Maly, D. Pezer, D. Patafta, I. Bodrožić, D. Runje, J. Bošnjaković

Dvadeseta nedjelja kroz godinu 16

Uznesenje Blažene Djevice Marije 20

Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu 24

Dvadeset i druga nedjelja kroz godinu 28

Dvadeset i treća nedjelja kroz godinu 32

Rođenje Blažene Djevice Marije 36

■ U DUHU I ISTINI

Molitva za zvanja

40

Obnova čovječanstva s Marijom

Korelacijom stvarnosti našega egzistencijalnog poimanja, primjećujemo da na svakoj udaljenosti od nas, pa i onoj najmanjoj, postoji nešto određeno što nije ograničenje, a do čega dolazimo svojim osjetilima, bilo pogledom, dodiranjem ili mislima, stvarajući tako u sebi sliku doživljenog, iako je možda realnija slika današnjice čovjekova težnja za gledanjem u beskraj i neograničeno, ono u čemu bi se vidio bez okvira u potpunosti slobodi, gospodar kojemu ništa ne priječi na njegovu putu.

Navezanost na potrošačku prolaznost, sadašnjost čini prohodnom do mjere njezine zadovoljenosti i zasićenosti, a da se i dalje stalnim traganjem ne skriva apetit za novim izazovima na svim područjima života, te se tako dobiva dojam neograničenosti i nesmetanog pogleda u budućnost, dok se zapravo živi stvarna ograničenost i dezorijentacija u vrtlogu života bez Božjega glasa u sebi. Takva težnja čovjeka kao gospodara, koji je samo sebi važan, uporan i okretan u svojim grješnim namjerama, nagriza i ljudsko srce, odbacuje dostojanstvo života darovanog po Božjoj milosti te bobicama bezboštva truje ionako slabo ishranjenu površnost vjerničkog života.

Život tako postaje samo jedna dionica sa skupom naplatom sebezljubila između rođenja i smrti i tu bi bio kraj, no životu je jedina cijena ljubav, te je na svima nama zadaća da pomognemo, snagom Duha, očistiti i zaliječiti inficirane rane nanese indiferentnošću i grijehom narušenoga sklada s Bogom. Svjesni smo da suvremena načela i opredijeljenosti, koje bježe od odgovornosti i Istine, nastoje kroz svoje modele posijati klice temeljnih promjena, počevši od odvlačenja od sakramenta krštenja. No, suočiti se s nerazumijevanjima, raznim mišljenjima i nepoučenostima pojedinaca jedino možemo autentičnim svjedočanstvom vjere u kojoj nam pomaže moćni zagovor Blažene Djevice Marije, bez grijeha istočnoga začete, koja nas snagom majčinske ljubavi i zauzetosti diže iz naših površnosti i ograničenosti te čistoćom života i poniznim služenjem ukazuje na odnos s Bogom i obnovu čovječanstva po Božjoj volji.

Urednik

Blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije: smjerokaz obnovljenog shvaćanja sakramenta krštenja

MILAN DANČUO

Sam nastanak liturgijskog slavlja i spomena Marijinog rođenja vezan je uz crkvu izgrađenu u V. stoljeću u Jeruzalemu, u blizini kupališta pokraj hrama koje se hebrejski naziva Bethzatha (Iv 5,1-18), a gdje se prema tradiciji smatra da se nalazila kuća Marijinih roditelja Joakima i Ane i mjesto Marijinog rođenja.

Nastanak blagdana Rođenja Blažene Djevice Marije

Svega je nekoliko blagdana u liturgijskoj godini koji proslavljaju zemaljsko rođenje, budući da je tradicija Crkve od samih početaka da se za dan proslave nekog mučenika ili sveca uzima dan smrti, odnosno *dies natalis* kao rođenje za nebo. Uz blagdan Božića jedino se rođenje sv. Ivana Krstitelja slavi kao svetkovina zbog Ivanove povezanosti s Kristovim otajstvima utjelovljenja i rođenja te su ovi događaji sačuvani i u evanđeoskim spisima. Nešto kasnije počinje se slaviti i blagdan Marijina rođenja koje se međutim ne spominje u novoza- vjetnim tekstovima. Takva praznina popunjena je već u II. stoljeću od strane autora apokrifnog spisa Jakovljeva protoevanđelja kako bi se dali zamišljeni, ali važni detalji vezani uz Marijin život. Upravo se tome tekstu zahvaljuje poznavanje imena Marijinih roditelja Joakima i Ane te opisuje pretvaranje žalosti zbog izostanaka poroda u radost navještajem anđela o čudesnom začecu i rođenju Marije po uzoru na starije biblijske modele. Iako je spis proglašen nevjerodostojnim kao izvor povijesnih podataka, ipak je imao izvanredan uspjeh i veliku važnost u marijanskoj duhovnosti, liturgiji i ikonografiji prvih stoljeća, ponajprije na Istoku, ali i na Zapadu gdje se već u drevna vremena može posvjedočiti Marijin kult u rimskim bazilikama Sveta Marija Velika i Sveta Marija u Trasteveru.

Mozaik u apsidi Svete Marije u Trasteveru, 1140. – 1143.

Sam nastanak liturgijskog slavlja i spomena Marijinog rođenja vezan je uz crkvu izgrađenu u V. stoljeću u Jeruzalemu, u blizini kupališta pokraj hrama koje se hebrejski naziva Bethzatha (Iv 5,1-18), a gdje se prema tradiciji smatra da se nalazila kuća Marijinih roditelja Joakima i Ane i mjesto Marijinog rođenja. Od VI. stoljeća za vrijeme cara Justinijana (+ 565.) Marijino rođenje počinje se slaviti u bizantskoj liturgiji i širi se na istoku, kako bilježi *Menologium Basilianum*. Dan 8. rujna kao blagdan vrlo vjerojatno dolazi od datuma kada je posvećena drevna crkva na mjestu Marijinog rođenja na temelju koje se kasnije, u vrijeme križarskih ratova, gradi crkva sačuvana sve do danas posvećena sv. Ani. Manje je vjerojatna pretpostavka da se spomen Marijinog rođenja stavlja na početak rujna iz razloga što u tome mjesecu započinje bizantska liturgijska godina pa se Marija na taj način promatra kao zora vremena spasenja. Datum blagdana poslužio je kasnije za određivanje slavlja Marijinog začeca devet mjeseci ranije, odnosno na dan 8. prosinca.

U rimskoj Crkvi slavlje 8. rujna prihvaćeno je u VII. stoljeću kao posljednje od četiri marijanska blagdana iz istočne tradicije. Papa Sergije I. (687.–701.) obogaćuje blagdan procesijom (*letania*) koja završava slavljem euharistije u bazilici Svete Marije Velike. S rimskom tradicijom blagdan se širi na Zapadu i postaje kršćanskom narodu jedno od omiljenih marijanskih slavlja. Povijest bilježi da je blagdan dobio i osminu zaslugom pape Inocenta IV. 1243. godine koja je kasnije ukinuta reformom pape Pija XII. 1955. godine. Iz bogate rimske euhologije vrijedno je izdvojiti molitvu sačuvanu u Gelazijevu sakramentaru iz VIII. stoljeća koja donosi važnu poveznicu za naše promišljanje: »Aduvet nos, quaesumus, Domine, sanctae Mariae gloriosa intercessio, cuius etiam diem, quo felix eius est inchoata nativitas, meminimus« (GeV 1016). Na godišnji spomen njezinog rođenja Crkva moli Marijin slavno zagovor i raduje se zbog događaja njezinog radosnog rođenja. Marijino rođenje je zaista radostan događaj ne samo za Joakima i Anu, već se smješta u širi kontekst povijesti spasenja u kojoj je Bog Mariji namijenio posebnu ulogu. Slaveći blagdan njezina rođenja proslavljamo način na koji se Bog proslavio u njezinu životu. Stoga nam je promišljanje o njezinu blagdanu poziv da zastanemo pred tajnom čovjekova rođenja koje kao kršćani ne promatramo samo kao važan događaj za obitelj, nego i za cijelu kršćansku zajednicu pa sakrament krštenja dovršava za vjernika u široj slici povijesti spasenja ono što rođenje započinje. Kao što je rođenjem Mariju sačuvao od istočnog grijeha i poveo putem spasenja, takvu istu dinamiku vjernik prolazi u sakramentu krštenja.

Slaveći blagdan njezina rođenja proslavljamo način na koji se Bog proslavio u njezinu životu. Stoga nam je promišljanje o njezinu blagdanu poziv da zastanemo pred tajnom čovjekova rođenja koje kao kršćani ne promatramo samo kao važan događaj za obitelj, nego i za cijelu kršćansku zajednicu pa sakrament krštenja dovršava za vjernika u široj slici povijesti spasenja ono što rođenje započinje.

Današnje pastoralne poteškoće sakramenta krštenja

Sakrament krštenja je, kako tumači *Katekizam Katoličke Crkve*, »temelj cijeloga kršćanskog života, ulaz u život Duha (*vitae spiritualis ianua*) i vrata koja otvaraju pristup drugim sakramentima« (KKC, br. 1213). Krštenje čisti i donosi oslobođenje od grijeha te omogućuje

*Iako je danas prisutno nerazumijevanje krštenja djece u odnosu na čovjekovu slobodu i izbor, važno je istaknuti da se »djeca rađaju s ljudskom naravi palom i okaljanom istočnim grijehom, to su i oni potrebni novoga rođenja u krštenju da budu oslobođeni vlasti tame i preneseni u Kraljevstvo slobode sinova Božjih, kamo su pozvani svi ljudi (KKC, br. 1250).«
[...] Proces sekularizacije razvodnjava svijest o važnosti sakramenta pa kršćani površno poznaju sadržaje vjere te često pristupaju krštenju djece s nejasnim motivima. Stoga većina roditelja nije potpuno svjesna značenja i učinka krštenja kao sakramenta spasenja.*

vjerniku da se ponovno rodi kao dijete Božje pridružujući se Crkvi kao njezin novi član. I *Red krštenja* ističe da se u krštenju »zaista ponovno slavi i vrši vazmeno otajstvo, ukoliko po njemu ljudi prelaze iz smrti grijeha u život« (*Opće napomene*, br. 6). Sakrament krštenja se u dugoj tradiciji Crkve slavi kratko nakon rođenja, u prvim tjednima čovjekova života. To je izraz prihvatanja Božje milosti spasenja kao dara koji zahvaća čovjeka i omogućuje mu da postane dijete Božje. Iako je danas prisutno nerazumijevanje krštenja djece u odnosu na čovjekovu slobodu i izbor, važno je istaknuti da se »djeca rađaju s ljudskom naravi palom i okaljanom istočnim grijehom, to su i oni potrebni novoga rođenja u krštenju da budu oslobođeni vlasti tame i preneseni u Kraljevstvo slobode sinova Božjih, kamo su pozvani svi ljudi« (KKC, br. 1250). Krštenje se slavi u vjeri roditelja te time postaje novo rođenje čovjeka kojim Bog zaokružuje puninu djela čovjekova stvaranja i pridruživanja zajednici vjernika.

Međutim, u današnjem pastoralnom iskustvu primjećuje se da su zajednice daleko od onoga što donosi crkveni nauk i onoga što bi trebao biti ideal kršćanskih sakramenata pa pažnju usmjerujemo prema različitim poteškoćama i izazovima u nastojanju da se krštenju vrati ono izvorno značenje. Kao polazište uzimamo *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici* Hrvatske biskupske konferencije iz 2008. godine koji donosi smjernice za djelotvorniji pastoral sakramenata (*Direktorij*, br. 37. – 59.). Nekoliko je razloga zbog kojih sakrament krštenja za kršćanske obitelji ne predstavlja jasnu poveznicu s rođenjem djeteta kao novim rođenjem. Tradicionalnim kršćanstvom sakramentu se u velikom broju slučajeva pristupa iz običaja, često nekoliko mjeseci i godina nakon rođenja, bez dubljih implikacija za vlastiti život čime sakrament ne zahvaća u svojoj milosti kršćane u potrebnoj mjeri, već postaje obična svečanost za obitelj. Proces sekularizacije nadalje razvodnjava svijest o važnosti sakramenta pa kršćani površno poznaju sadržaje vjere te često pristupaju krštenju djece s nejasnim motivima. Stoga većina roditelja nije potpuno svjesna značenja i učinka krštenja kao sakramenta spasenja.

Bez obzira na poteškoće i izazove, pastoralni službenici svakoj obitelji koja zatraži krštenje djeteta trebaju pristupiti otvoreno i s razumijevanjem, naročito obiteljima u neredovitim situacijama ili kada razlozi želje za krštenjem nisu u potpunosti jasni. Važno je da različite župne zajednice imaju ujednačenu praksu i iste kriterije za podjeljivanje sakramenta kako bi se time poštivali osnovni zahtjevi Crkve i kako bi svi roditelji prošli kvalitetnu pripravu za krštenje. Svaki sakrament krštenja daje dar milosti i postaje prilika za duhovno praćenje i ozbiljniji rast u vjeri pa svakome treba pristupiti dobronamjerno i s kršćanskim stavom ljubavi. Već od prvog susreta zajednica treba pokazati da prihvaća i dijeli s roditeljima radost koju rođenje djeteta unosi u obitelj. Ono što se traži od roditelja jest da su spremni na odgoj djeteta u vjeri. U njima treba također probuditi svijest da krštenje nije njihovo pravo, već dar što ga kršćanska zajednica čuva

Sebastiano del Piombo,
 Rodenje Blažene Djevice Marije, 1532.

Ono što se traži od roditelja jest da su spremni na odgoj djeteta u vjeri. U njima treba također probuditi svijest da krštenje nije njihovo pravo, već dar što ga kršćanska zajednica čuva i podjeljuje svojim novim članovima pa je zadaća ministerijalnih službenika procijeniti da li roditelji daju ozbiljna jamstva i odgovornost.

i podjeljuje svojim novim članovima pa je zadaća ministerijalnih službenika procijeniti da li roditelji daju ozbiljna jamstva i odgovornost. U pojedinim slučajevima bit će potrebna spremnost i zalaganje odgoja u vjeri barem jednog od roditelja ili iznimno barem prikladno izabranog kuma, a u rijetkim slučajevima bit će razborito odgoditi krštenje kako bi se kvalitetnije pripravilo za sakrament i roditelji svjesnije prihvatili svoju zadaću i odgovornosti.

Posebnu pažnju zauzima i pitanje kumstva, naročito u današnjim okolnostima u kojima se preispituje njihova svrha i smisao. Prijeteljske i rodbinske veze koje obično sačinjavaju jedini kriterij izbora kuma ili kume od strane roditelja valja prihvatiti uz uvjete da ima potrebnu kanonsku dob, bude katolik, potvrđen i pričesćen i ako je u braku, da je crkveno vječan te da provodi život u skladu s vjerom i preuzetom službom. Roditeljima je potrebno osvijestiti da je kum odrasla i zrela osoba koja se odabire iz kršćanske zajednice te će djetetu jamčiti kršćanski odgoj i pratiti ga da ustraje u kršćanskom životu. Stoga je važno da ta osoba bude i fizički blizu te svojim životom svjedoči kršćanske vrijednosti. Za pastoralne službenike važno je podsjetiti da kršćanin koji pripada nekatoličkoj crkvenoj zajednici može biti pripušten samo zajedno s katoličkim kumom, i to samo kao svjedok krštenja. Iznimka su nekatolici Istočnih Crkava koji se mogu pripustiti da zajedno s katoličkim kumom budu kumovi na krštenju katoličkog djeteta pod uvjetom da je dovoljno osiguran katolički odgoj krštenika i da je taj kum prikladna osoba.

Pri određivanju dana krštenja treba voditi brigu o djetetovu duhovnom dobru, o zdravlju majke i napose o vremenu potrebnom za primjerenu pouku o slavlju krštenja. Iako je praksa danas da se odgađa krštenje ili ga se spaja s drugim obiteljskim slavljima, roditelje treba poticati da ne odlažu bez razloga krštenje djeteta jer je prikladno da se dijete krsti u prvim tjednima života kako bi ono što je započelo rođenjem bilo sakramentalno dovršeno krštenjem.

Priprava za slavlje krštenja

Priprava za sakrament krštenja često se svodi na jedan susret, odnosno na dogovor i osnovu tehničku pripremu za slavlje. Priprava bi se trebala sastojati od jednog ili više susreta na kojima se kratko obrađuje nauk o sakramentu, uvodi u obred i značenje sakramentalnih znakova krštenja te u način njihova sudjelovanja. U nekim slučajevima treba razgovarati s roditeljima, produbiti pitanje zašto traže krštenje za svoje dijete, pomoći im da porastu u vjeri i da budu što svjesniji odgovornosti za kršćanski odgoj svoje djece. Svakako je uputno uključiti u pripravu i same kumove, barem na jednom susretu. Kvalitetnu pripravu je potrebno poticati bez obzira što se u pojedinim župnim zajednicama zbog većeg broja krštenja pastoralni službenici ne mogu posvetiti svakoj obitelji ili iz razloga što su roditelji nezainteresirani ili vremenski ograničeni zbog brige za maleno dijete. Susreti priprave za roditelje su važna prigoda da se ponovno susretnu sa zajednicom, naročito ako nisu praktični vjernici, da ponovno otkriju svoj kršćanski identitet i porastu u vjeri. Priprava može polaziti od biblijskih tekstova, od *Reda krštenja*, *Katekizma Katoličke Crkve* ili njegovog *Kompendija*, a potrebno ju je prilagoditi iskustvu pojedinih obitelji, njihovoj situaciji, poteškoćama, nesigurnostima i slično. Na taj način, ističući bitne vidove sakramenta, obred krštenja neće se promatrati kao puka formalnost, već kao dovršenje dara djetetova rođenja i polazište za rast u vjeri i milosti kojima je krštenje izvor.

Slavlje sakramenta krštenja

Iz pastoralnih razloga slavlja krštenja vrše se uobičajeno u terminima kada župna zajednica nije prisutna. To dovodi do poteškoće da se samo slavlje često smatra privatnim činom koji se tiče samo obitelji djece. Nadalje, roditelji i kumovi slabo sudjeluju u obredu krštenja zato što nisu dovoljno uključeni u slavlje ili ne poznaju dovoljno simboliku i značenje liturgijskog obreda. Iz toga razloga potrebno je odgajati župnu zajednicu da sama sudjeluje u krštenju jer je ono važna prilika svim vjernicima da razmišljaju o vlastitom krsnom identitetu i zahvale Gospodinu za dar krštenja. Iako nije moguće da se svako slavlje krštenja slavi za vrijeme nedjeljne mise kada je prisutna cijela zajednica, pastoralno je razborito da se odredi jedna nedjeljna misa u mjesecu kada se slave krštenja, a slavlje se može unaprijed najaviti kako bi se bolje označilo kako zajednica prihvaća nove članove. Pri određivanju dana krštenja treba voditi brigu o djetetovu duhovnom dobru, o zdravlju majke i napose o vremenu potrebnom za primjerenu pouku o slavlju krštenja. Iako je praksa danas da se odgađa krštenje ili ga se spaja s drugim obiteljskim slavljima, roditelje treba poticati da ne odlažu bez razloga krštenje djeteta jer je prikladno da se dijete krsti u prvim tjednima života kako bi ono što je započelo rođenjem bilo sakramentalno dovršeno krštenjem.

Nepoznati autor,
Isus i Nikodem, oko 1655.;
Crkva od Boga traži da po njegovu
Sinu siđe na vodu sila Duha Svetoga,
da se dijete koje će njome biti kršteno
»rodi iz vode i Duha« (Iv 3,5).

Obred krštenja sadrži bogate znakove i simbole koji očituju njegov smisao i sakramentalnu milost. Roditeljima i kumovima potrebno je približiti njihovo značenje i da svojim sudjelovanjem prate radnje i riječi samoga slavlja pa će time biti upućeni u bogatstvo koje sakrament označuje i ostvaruje u djetetu. Nekoliko je važnih simbola koji se mogu istaknuti (KKC, br. 1235–1245.). Uz svećenika, roditelji i kumovi stavljaju znak *križa* na početku slavlja na djetetovo čelo čime se ističe pečat Krista i djetetova pripadnost Bogu. Također označuje milost otkupljenja koju je Krist svojim križem zaslužio. Odabir ulomaka *Božje riječi* treba biti prilagođen situaciji svake obitelji da bude prosvjetljena istinom kako bi mogla dati odgovor vjere i kršćanski odgoj djeteta neodvojiv od krštenja. Krštenje označuje oslobođenje od grijeha i od đavla pa se nad djetetom izgovara molitva *otklinjanja*, krstitelj na njega *polaže ruku* te se zajednica *odriče* sotone. Roditelji ispovijedanjem vjere Crkve u sakramentu krštenja povjeravaju Gospodinu svoje dijete. *Krsna voda* se posvećuje molitvom kojom Crkva od Boga traži da po njegovu Sinu siđe na vodu sila Duha Svetoga, da se dijete koje će njome biti kršteno »rodi iz vode i Duha« (Iv 3,5).

Potom slijedi *krštenje* u pravom smislu koje označuje umiranje grijehu i ulazak u život Presvetoga Trojstva suobličenjem s Kristovim vazmenim otajstvom. *Pomazanje* svetim posvećenim uljem – krizmom označuje dar Duha Svetoga krštenom djetetu koji time postaje kršćanin, odnosno pomazan Duhom pritelovljen je Kristu pomazanom za svećenika, proroka i kralja. U rimskoj tradiciji pomazanje nagoviješta drugo pomazanje krizmom: sakrament potvrde »potvrđuje« i dovršuje krsno pomazanje. *Bijela haljina* simbolički označuje da je kršteno dijete zaodjenuto Kristom (Gal 3,27), da svlači prolaznost i grijeh te oblači novoga čovjeka darom Kristova uskrsnuća.

Obred krštenja sadrži bogate znakove i simbole koji očituju njegov smisao i sakramentalnu milost. Roditeljima i kumovima potrebno je približiti njihovo značenje i da svojim sudjelovanjem prate radnje i riječi samoga slavlja pa će time biti upućeni u bogatstvo koje sakrament označuje i ostvaruje u djetetu.

Ponajprije je važno da se vjera živi u obitelji, da obitelj postane mala kućna Crkva koja će naviještati Boga prisutnoga u svagdašnjem životu, obraćati pozornost na kršćansku poruku i kako se ona naviješta te uključiti djecu u iskustvo kršćanskoga života.

Svijeća, zapaljena na uskrсноj svijeći, označuje da Krist prosvjetljuje i vodi svojim svjetlom kroz život kršteno dijete i njegovu obitelj. Time novokrštenik postaje dijete Božje i njegovo djelo stvaranja rođenjem je dovršeno te u njegovo ime cijela zajednice smije moliti molitvu djece Božje: molitvu *Oče naš*.

Praćenje obitelji nakon krštenja

Ne postoji pastoralna praksa da se nakon slavlja krštenja s roditeljima održavaju susreti ili kateheze niti da kršćanska zajednica prati obitelji i pomaže im u rastu vjere. Nerijetko se obitelj koja nije redovita u kršćanskom životu ponovno susretne sa zajednicom kod pripreve za djetetovu Prvu pričest, a obitelj se ne prepoznaje kao kućna Crkva u kojoj bi roditelji trebali djeci biti nositelji naviještanja i svjedoci života u vjeri. Iziskuje se sustavnije promišljanje o prikladnom obiteljskom pastoralu, o uključivanju obitelji u postojeće obiteljske zajednice u župi, preporučiti obiteljima susrete ili kateheze te poticati na obiteljsku molitvu i zajednički rast u obitelji. Ponajprije je važno da se vjera živi u obitelji, da obitelj postane mala kućna Crkva koja će naviještati Boga prisutnoga u svagdašnjem životu, obraćati pozornost na kršćansku poruku i kako se ona naviješta te uključiti djecu u iskustvo kršćanskoga života. Kao jedan od prijedloga može se preporučiti obiteljima proslavu obljetnice krštenja i da se jednom godišnje sjete primljenog sakramenta na samu obljetnicu ili na jedan od prigodnih dana u liturgijskoj godini od posebnog značenja.

Zaključne misli

Blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije donosi smjerokaz obnovljenog shvaćanja sakramenta krštenja. Bogata euhologija misnog obrasca samoga dana slavlja sadrži naglaske u kojima se može iščitati poveznica između čovjekovog rođenja i krštenja. Zborna molitva u postojećem prijevodu promatra Marijino rođenje kao milostan događaj kojim započinje spasenje, a vjernicima donosi dar mira: »Gospodine, obdari nas nebeskom milošću: rođenjem Isusovim iz Djevice počelo je naše spasenje; daj da nam blagdan njezina Rođenja učvrsti mir«. Na sličan način i popričesna molitva ističe radost zbog njezina rođenja jer tim važnim događajem u povijesti započinje nova zora spasenja Kristovim otkupiteljskim otajstvima. »Gospodine, svoju si Crkvu okrijepio svetim otajstvima. Daj da se raduje zbog rođenja Djevice Marije, jer je ono svemu svijetu nada i zora spasenja«. Marijino rođenje je izvor mira i radosti ne samo za njezine roditelje, nego i za cijeli svijet jer time započinje čovjekovo spasenje koje će biti dovršeno Kristovim otajstvima smrti i uskrsnuća. Na jednak način, rođenje djeteta ne donosi samo mir i radost obitelji koja je primila Božji dar, već cijeloj kršćanskoj zajednici koja u sakramentu krštenja proslavlja početke čovjekovog otkupljenja i spasenja na putu prema vječnosti. ■

Marija – polazište Božjeg otkupljenja i obnove čovječanstva

Uz blagdan rođenja BDM

S. VALERIJA KOVAČ

U kršćanstvu se liturgijski slave samo tri »zemaljska« rođen-dana: Isusov, Marijin i Ivana Krstitelja, dok je iz vjerske perspektive općenito prilično beznačajan sam dan rođenja nekoga čovjeka. Za ovaj zadnji stav možemo ponuditi dva teološko-antropološka razloga. Najprije vjerski pogled na čovjeka polazi od toga da je krajnji razlog zbog čega je čovjek stvoren onaj teološki – za blaženi život s Bogom koji mu je Bog obećao darovati. Slijedom toga zemaljski život je tek privremena, iako zbog čovjekove suradnje odlučujuća, etapa ljudskoga života na putu prema vječnosti s Bogom. Tome pridolazi druga tvrdnja da si je čovjek vlastitim grijehom pokvario put prema Bogu koji sam više ne može popraviti, nego je potreban otkupljenja. Čini se tako razumljivim da se čovjeka više vrednuje iz perspektive njegova eshatološkog svršetka negoli od njegova zemaljskog početka. Iz rečenoga se može nadalje shvatiti zašto se liturgijski slavi dan smrti pojedinoga sveca i blaženika, jer se njihova zemaljska smrt smatra »rođenjem za nebo«, dakle postizanjem onog cilja za koji je svaki čovjek stvoren, a to je biti kod Boga. U istom smislu, u kršćanstvu je važno slavlje »duhovnoga rođenja«, to jest samog sakramenta krštenja, jer po njemu čovjek već prima milost spasenja i duhovni залог za život vječni. Ovakav vjerski pogled na čovjeka ne omalovažava zemaljski život kao takav, ali ga smješta u jedan viši transcendentni cilj koji je Bog čovjeku namijenio.

Na pozadini takvoga teološkog vrednovanja čovjekova zemaljskoga rođenja i života još više dolazi do izražaja

Annibale Carracci,
Rođenje Blažene Djevice Marije,
oko 1575.

[...] u kršćanstvu je važno slavlje »duhovnoga rođenja«, to jest samog sakramenta krštenja, jer po njemu čovjek već prima milost spasenja i duhovni залог za život vječni. Ovakav vjerski pogled na čovjeka ne omalovažava zemaljski život kao takav, ali ga smješta u jedan viši transcendentni cilj koji je Bog čovjeku namijenio.

*Uz liturgijski nastanak
slavljenja Marijina
rođenja, njegovo glavno
teološko-duhovno
utemeljenje bilo je u
ideji da je pojava Marije
označavala prekretnicu
u Božjoj realizaciji svoga
nauma spasenja ljudi.
Ono što je Bog obećao
prvome izabranom
narodu Izraelu to je
po Mariji ispunio tako
što je po njoj započeo
novo vrijeme milosti i
spasenja u Isusu Kristu.*

posebnost onih osoba kojima se u kršćanstvu slavi i dan rođenja na zemlji: njihovom pojavom se, naime, već sada dogodilo nešto izvanredno za čitavo čovječanstvo. U tom smislu, Isusovo rođenje za kršćane ima nenadmašivo značenje, jer se njime dogodio Božji dolazak na zemlju, a time započelo konačno ostvarenje Božjega otkupljenja ljudi od vlasti grijeha, smrti i zla te obećanja blaženoga života s njime. Polazeći od zemaljskog dolaska Spasitelja Isusa Krista, na posebnoj važnosti dobivaju i oni likovi koji su najuže s njime povezani: Ivan Krstitelj – njegov preteča, i Marija – njegova majka. Razlog, dakle, zbog kojega Crkva liturgijski slavi zemaljsko rođenje Ivana Krstitelja i Marije iz Nazareta nije prvenstveno u njima samima, nego u njihovoj povezanosti s rođenjem Spasitelja svijeta i zadaći koja im je u toj završnoj etapi povijesti spasenja od Boga bila namijenjena.

Od Isusova svršetka prema Marijinu početku

Rođenje Ivana Krstitelja se u *Lukinu evanđelju* izravno povezuje s navještajem Isusova rođenja od Marije. Međutim, o samome rođenju Marije iz Nazareta evanđelja ništa ne kažu. Tek apokrif iz II. stoljeća *Jakovljevo Protoevanđelje* govori o čudesnom začecu Marije od strane njezinih roditelja Joakima i Ane. Taj spis pokazuje kako se polako razvijala potreba vjernika da se u određenom smislu proširi kristocentrična perspektiva evanđelja i na druge osobe koji su se pokazali važnima u Isusovu životu i poslanju. To posebno vrijedi za Mariju Isusovu majku: polazeći od dovršenja njegova djela otkupljenja na križu i u uskrsnuću, polako se shvaćala Marijina posebna povezanost s njime, počevši od toga da je ona njegova majka. Kako je zbog svoga bogomajčinstva Marija shvaćena kao polazna točka radikalno novoga Božjeg zahvata u svijet, postao je važan i njezin zemaljski početak, to jest njezino začće i rođenje.

Zbog rasta u spoznavanju Marijine uloge unutar Božjeg nauma spasenja ostvarena po Isusu Kristu, živa vjera Crkve nije se oslanjala samo na relativno mali broj novozavjetnih mjesta koji Mariju izričito spominju, nego se razvijala metodom cjelovitosti u dvostrukom smislu: S jedne strane, uvažavala je biblijsku cjelovitost Kristova otajstva, sadržanog u starozavjetnom navješčaju i novozavjetnom ostvarenju te ga čitala u marijanskoj perspektivi. S druge strane, samo vjersko produbljivanje Marijina otajstva tradicija je razvijala u spletu predane vjere, liturgijskoga slavlja, pobožnosti, duhovnog iskustva i teološkog mišljenja.

Uz liturgijski nastanak slavljenja Marijina rođenja, njegovo glavno teološko-duhovno utemeljenje bilo je u ideji da je pojava Marije označavala prekretnicu u Božjoj realizaciji svoga nauma spasenja ljudi. Ono što je Bog obećao prvome izabranom narodu Izraelu to je po Mariji ispunio tako što je po njoj započeo novo vrijeme milosti i spasenja u Isusu Kristu (A. Valentini, *Birth of Mary*, u *Dictionary of Mary*, 1985.). Bog je po Mariji započeo spasenje u smislu da ju je izabrao da bude Majka njegovu Sinu. Tako su se s vremenom

starozavjetne tipologije i slike Božjega obećanja i očekivanja Mesije primjenjivale i na Mariju da bi se pokazalo njezino »biti-za« Boga i na kraju »biti-za« čovječanstvo. Zamjetljivo je pri tome da tradicija u početku nije bila usredotočena na samu Mariju i njezine osobne karakteristike, nego na njezinu ulogu u Božjemu planu spasenja, da bude Majka Spasiteljeva. Potom se iz njezine privilegirane uloge bogomajčinstva razmišljalo o njoj samoj i njezinu životu.

»Nova Eva« – majka Krista, novog Adama

Da bi se istaknula Marijina važnost u spasenjskome smislu, tradicija vjere je, među ostalim, Mariji pripisala naslov »nova Eva«, s porukom da je Marija prava majka svih živih, to jest onih koji su po vjeri u Krista primili život vječni. Taj je naslov teološki vrlo bremenit, jer zadire u sam početak čovječanstva, ističe Marijino mjesto u povijesti spasenja, njezinu povezanost s Kristom i doseg njezine suradnje u njegovu djelu otkupljenja. Koristili su ga i pape u obrazlaganju dogme o Marijinu bezgrešnom začeću (1854.) i prigodom proglašenja istine vjere o njezinom tjelesnom uznesenju u nebo (1950.) (L. Scheffczyk, *Marija. Kristova i naša majka*, 2017.). I Drugi vatikanski koncil govori o Mariji kao »novoj Evi«, kada tumači njezinu suradnju u Kristovu djelu otkupljenja (*Lumen Gentium*, br. 63, 56, 61).

Naslov »nova Eva« nastao je iz usporedbe Marije i prve žene čovječanstva, Eve. Odmah, međutim, valja naglasiti da je ta paralela u cjelokupnom soteriološkom kontekstu sekundarna, to jest da se razvila iz primarne paralele Krista i Adama.

Već iz takve dinamike njezina razvoja možemo uočiti da Marija nije smještena na istu uzročnu razinu otkupiteljskog djelovanja sa svojim Sinom, ali je ipak s njime povezana na način suradnje.

Temelj usporedbe Marije i Eve nalazimo u Pavlovu paralelizmu Adama i Krista u *Poslatici Rimljanima* (5,12-21). Adam je uzrokovao grijeh i smrt, to jest situaciju nespasenja, a Krist ju je preobrazio u milost i život, u stanje spasenja. Krist je novi Adam koji je svojim poslušom i predanjem Božjoj volji

Peter Paul Rubens, *Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo*, 1626.

[...] tradicija vjere je, među ostalim, Mariji pripisala naslov »nova Eva«, s porukom da je Marija prava majka svih živih, to jest onih koji su po vjeri u Krista primili život vječni. Taj je naslov teološki vrlo bremenit, jer zadire u sam početak čovječanstva, ističe Marijino mjesto u povijesti spasenja, njezinu povezanost s Kristom i doseg njezine suradnje u njegovu djelu otkupljenja.

[...] *Marijina smještenost u središte neprijateljstva započetog na početku čovječanstva traje sve do svršetka ovog svijeta, kako to ističe Knjiga Otkrivenja (12,1) kada govori ponovno o znaku »žene«, ali sada »obučene u sunce« (Ivan Pavao II., *Redemptoris Mater* – Otkupiteljeva majka, 1987., br. 11). Tradicija poznaje i sliku Marije koja gazi zmiju, ali zapravo se Marijina uloga ispravno razumijeva tek polazeći od Krista koji je pobjednik nad zlom i uništavatelj Zmije.*

preokrenuo i nadišao Adamov grijeh. Na Pavlovoj ideji nadahnuti, kasniji teolozi proširili su tu paralelu suprotstavljajući Evu i Mariju. Među njima se ističe Irenej Lionski, koji u povezanosti s naukom o rekapitulaciji svega u Kristu, uvodi Marijinu suradnju u djelo otкупljenja: »Slijedom toga Marija se pokazuje kao poslušna djeвица (...) Eva, još djeвица, nije poslušala (...) Kao što je ova za sebe i čitav ljudski rod postala uzrokom smrti, tako je i Marija (...) za sebe i čitav ljudski rod postala uzrokom spasenja. U Mariji je preokrenut put koji je započeo s Evom« (*Protiv krivovjerja* 3,22, L. Scheffczyk, *Marija*). Marija nadilazi Evu i postaje njezina suprotnost: umjesto propasti, njezino postojanje i djelovanje zadobiva spasenjsko obilježje. Po Mariji Bog je omogućio da njegov Sin postane jedan od nas i naš Spasitelj. »Ako je kod stvaranja prve žene, Eve, bio potreban muškarac (*Post* 2,22), s novom Evom, Marijom, situacija je obrnuta: novi se Adam rađa od nove Eve izravnim Božjim zahvatom te tako zajedno postaju nositeljima novog čovječanstva« (M. Parlov, *Marija u otajstvu Krista i Crkve*, 2020.).

Paralela između Marije i Eve dalje se primjenjivala u drugim teološkim razmišljanjima o Mariji, kao što su povezivanje Marije i Crkve te poimanje Marije kao posrednice i zastupnice čovječanstva. S njom je pak na poseban način povezano marijansko tumačenje *Protoevanđelja* – Božjeg obećanja danoga prvim ljudima nakon prvoga grijeha da će poslati Spasitelja koji će uništiti zmiju (*Post* 3,15). Bog svoje obećanje ostvaruje po »ženi« Mariji, koja će roditi onoga koji će zmiji kao simbolu zla »satirati glavu«. Ta Marijina smještenost u središte neprijateljstva započetog na početku čovječanstva traje sve do svršetka ovog svijeta, kako to ističe *Knjiga Otkrivenja* (12,1) kada govori ponovno o znaku »žene«, ali sada »obučene u sunce« (Ivan Pavao II., *Redemptoris Mater* – Otkupiteljeva majka, 1987., br. 11). Tradicija poznaje i sliku Marije koja gazi zmiju, ali zapravo se Marijina uloga ispravno razumijeva tek polazeći od Krista koji je pobjednik nad zlom i uništavatelj Zmije.

»Kći Sionska« – novo Božje prebivalište

Jedan drugi način na koji se izražava Marijina važnost u završnoj etapi Božjega djelovanja u povijesti spasenja (*Heb* 1,1-3) je isticanje da se u njoj dogodila jedna nova razina Božje prisutnosti u ovome svijetu. Posebno prikladno za tu ideju je marijansko tumačenje proroštva o Kćeri Sionskoj, a ono se naslanja na riječi proroka Sefanije upućene Izraelu, prvoj Kćeri Sionskoj: »Klikći od radosti, Kćeri sionska, viči od veselja, Izraele! Veseli se i raduj se iz sveg srca, Kćeri jeruzalemska! (...) Jahve, Bog tvoj, u sredini je tvojoj, silni spasitelj!« (*3,14-17*). U prorokovim se riječima kriju dva obećanja dana Izraelu: Bog će doći kao Spasitelj i nastanit će se u svom narodu, u krilu Kćeri sionske. S njima se povezuje anđelov pozdrav Mariji: »Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!« (*Lk* 1,28). Marija je postala idealna personifikacija Izraela u kojoj se ispunja Božje obećanje: »S njom, uzvišenom

Kćeri Sionskom, nakon dugog iščekivanja obećanja, vremena se ispunjavu i ustanovljuje se nova ekonomija» (*Lumen Gentium*, br. 55). Marija je poistovjećena s narodom s kojim je Bog uspostavio zaručnički odnos ljubavi i vjernosti. Isus Spasitelj, kojega će ona roditi, izjednačen je sa živim Bogom, koji će se nastaniti u svome narodu (J. Ratzinger/Benedikt XVI. – H. U. von Balthasar, *Maria – Kirche im Ursprung*, 2010.). Marija u osobi je onaj »sveti ostatak« Izraela, u kojemu Božja riječ stvarno donosi plod i od kojega nastaje

Jan Lievens, *Pohodjenje*, 1638. – 1640.

*Da je Marija novo Božje prebivalište kazuje na još intenzivniji način njezina usporedba s kovčegom saveza – najuzvišenijim mjestom i simbolom Božje prisutnosti u Izraelskome narodu. [...] »Marija je kovčeg saveza, jer je u sebe primila Isusa; u sebe je primila živu Riječ, sav sadržaj Božje volje, Božje istine; u sebe je primila onoga koji je novi i vječni savez, koji je kulminirao u davanju vlastita tijela i krvi: tijela i krvi dobivenih od Marije« (Benedetto XVI., *Maria, L'arca dell'alleanza*, 15. 8. 2011., www.vatican.va).*

novi narod Božji. Zato je Marija i personifikacija Crkve, koja je sva povezana s Kristom i od nježa živi (J. Ratzinger, *Kći Sionska*, 2008.).

Da je Marija novo Božje prebivalište kazuje na još intenzivniji način njezina usporedba s kovčegom saveza – najuzvišenijim mjestom i simbolom Božje prisutnosti u Izraelskome narodu. Nadahnjujući se na Marijinu pohodu Elizabeti (*Lk* 1,39-56), o Mariji se govori kao novom kovčegu saveza. U njoj je simbol postao stvarnost, jer je u svoje krilo primila utjelovljenoga Boga Isusa Krista, Gospodina i Spasitelja. Kovčeg je, osim toga, sadržavao ploče Mojsijeva zakona kao putokaz Božje volje kako bi Izrael ostao vjeran savezu. I ta se dimenzija u Mariji ostvarila na realan i nenadmašiv način: »Marija je kovčeg saveza, jer je u sebe primila Isusa; u sebe je primila živu Riječ, sav sadržaj Božje volje, Božje istine; u sebe je primila onoga koji je novi i vječni savez, koji je kulminirao u davanju vlastita tijela i krvi: tijela i krvi dobivenih od Marije« (Benedetto XVI., *Maria, L'arca dell'alleanza*, 15. 8. 2011., www.vatican.va). Marija je kovčeg Božjega saveza ljubavi kojom je on htio u Kristu na definitivan način sa sobom povezati čitavo čovječanstvo.

»Predotkupljena« – početak novog čovječanstva

Teološko i duhovno utemeljenje Marijine uloge u povijesti spasenja vodilo je tome da je živa tradicija vjere posvećivala i važnost same Marije kao osobe. O Marijinu liku, njezinu početku i njezinu životu razmišljalo se u svjetlu Božjeg djelovanja u korist čovjeku. Intuicija vjere je kazivala da Marija nije mogla sama od sebe sudjelovati u spasenju, nego je to bio dio Božje zamisli, koji je nadilazio njezine naravne sposobnosti. Polazeći od Augustina, počela se razvijati

S obzirom da se istočni grijeh sastoji u nedostatku milosti koji je sam čovjek skrivio, činjenica da je Marija očuvana od istočnoga grijeha u pozitivnom smislu znači, da je ona od početka svoga postojanja puna milosti. Milost pak nije neka »stvar«, nego je od Boga darovana sposobnost čovjeku da živi u potpunom predanju Bogu bez ikakvoga egoističnog sebeuskraćivanja i okretanja od njega. Milost je sposobnost dubinskog egzistencijalnog odnosa s Bogom, koju je čovjek izgubio grijehom, a koja je Mariji bila darovana.

misao da je sama Marija imala drugačiji početak svoga života, različit od ostalih ljudi. Ili tradicionalnim rječnikom rečeno, da je Marija, za razliku od ostalih ljudi, bila oslobođena od istočnoga grijeha, onoga nedostatka posvetne milosti, koji su svi ljudi naslijedili od prvih ljudi. To uvjerenje da je Marija bezgrešno začeta, nakon dugoga duhovnog puta papa Pio IX. proglasio je 1854. godine obvezujućom istinom vjere: »(...) da je Preblazena Djevica Marija u prvome trenutku svoga začeca jedincatim milosnim darom i povlasticom svemogućega Boga, s obzirom na zasluge Isusa Krista, Otkupitelja ljudskoga roda, očuvana čistom od svake ljage istočnoga grijeha (...).«

Marijino očuvanje od baštinjenoga istočnog grijeha potrebno je dosljedno čitati iz prvenstva Kristova djela otkupljenja, koje njezinim izuzećem iz općeljudske sudbine nije umanjeno. Marija nema iz svojih snaga ili zasluga takav izvanredni početak života, nego zasluga svoga Sina, kojemu će postati majka. Da se zbog Marije ne bi oslabjela univerzalnost Kristova djela otkupljenja, franjevac Duns Skot uveo je vrlo koristan pojam i ideju »predotkupljenja«. Prema Skotu, Marija nije izuzeta od potrebe otkupljenja, nego se, naprotiv, na njoj pokazuje savršenost Kristova otkupljenja; jer veće je nekoga potpuno očuvati od grijeha, nego ga osloboditi od grijeha nakon što u njega padne (M. Parlov, *Marija u otajstvu Krista i Crkve*). »Krist je sebi pripremio ljudsko-majčinski prostor za svoje utjelovljenje na sebi primjeren način. Time nije izgubio ništa od svoje punomoći otkupljenja, nego je čak na nenadmašen način dokumentirao da čovječanstvo ne može otkupiti samo sebe, da to ne može čak ni čovjek koji je bio pozvan na bogomajčinstvo« (L. Scheffczyk, *Marija*).

Što se tiče same Marijine osobe, istina vjere da je začeta bez istočnoga grijeha zapravo u negativnoj formi izražava jednu pozitivnu značajku. S obzirom da se istočni grijeh sastoji u nedostatku milosti koji je sam čovjek skrivio, činjenica da je Marija očuvana od istočnoga grijeha u pozitivnom smislu znači, da je ona od početka svoga postojanja puna milosti. Milost pak nije neka »stvar«, nego je od Boga darovana sposobnost čovjeku da živi u potpunom predanju Bogu bez ikakvoga egoističnog sebeuskraćivanja i okretanja od njega. Milost je sposobnost dubinskog egzistencijalnog odnosa s Bogom, koju je čovjek izgubio grijehom, a koja je Mariji bila darovana.

Time dolazimo do trećega koraka teološko-duhovnog razvoja vjere Crkve u Mariju. Nakon što se razjasnila vrijednost Marijine suradničke uloge u Kristovu djelu otkupljenja, vraćalo se razmišljanju o značajkama same Marijine osobe. Ta spoznaja vjere o njezinim osobnim milosnim obdarenostima širila se zatim na univerzalne posljedice za sve ljude. U ovom kontekstu to znači sljedeće: Zato što će biti majka Sinu Božjemu, Marija je predočuvana od istočnoga grijeha. Osim toga, ta Marijina »predotkupljenost« ima utjecaja na čitavo čovječanstvo. Marija je prvi otkupljeni čovjek osposobljen za dubinski odnos s Bogom. Ona je stoga i potpuno novi čovjek, u kojemu je Božja slika obnovljena i uzvišena.

Marijinim rođenjem je tako sam Bog stvorio početak novoga čovječanstva. Već je biskup Andrija Kretski istaknuo da na blagdan Marijina rođenja slavimo novo stvaranje ljudskoga roda i čitavoga stvorenja: »Danas ljudski rod ponovno prima dar prvoga Božjeg stvaranja u svemu sjaju njegove uzvišenosti i ponovno pronalazi sama sebe. Podlost zloga ga je bila zasjenila, ali sada narav, sva okrenuta prema Majci milosti, iznova prima svoju uzvišenost u jednome stvaranju savršenom i dostojnom Boga. Nekadašnje stvaranje postaje novo stvaranje, a novo stvaranje pobožanstvenjenje.«

U Mariji, već od njezina začeca i rođenja, Bog je ostvario ono što je od početka htio za čovjeka: da bude uključen u Kristovo djelo spase-nja i baštinik obećanja vječnoga života s njime. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

KOLOVOZ

- 14 N **DVADESETA NEDJELJA KROZ GODINU**
 15 P **UZNESENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE**
 16 U Svagdan; *ili: Sv. Stjepan Ugarski; ili: Sv. Rok*: Ez 28,1-10; Otpj. pj.: Pnz 32,26-28.30.35c-36ab; Mt 19,23-30
 17 S Svagdan: Ez 34,1-11; Ps 23,1-6; Mt 20,1-16a
 18 Č Svagdan: Ez 36,23-28; Ps 51,12-15.18-19; Mt 22,1-14
 19 P Svagdan; *ili: Sv. Ivan Eudes, prezbiter*: Ez 37,1-14; Ps 107,2-9; Mt 22,34-40
 20 S **Sv. Bernard**, opat i crkveni naučitelj, *spomendan*; od dana: Ez 43,1-7a; Ps 85,9-14; Mt 23,1-12
 21 N **DVADESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU**
 22 P **Blažena Djevica Marija Kraljica**, *spomendan*; od dana: 2Sol 1,1-5.11b-12; Ps 96,1-5; Mt 23,13-22
 23 U Svagdan; *ili: Sv. Ruža Limska, djevica*: 2Sol 2,1-3a.14-17; Ps 96,10-13; Mt 23,23-26
 24 S **SV. BARTOL APOSTOL**, *blagdan*; vl.: Otk 21,9b-14; Ps 145,10-13b.17-18; Iv 1,45-51
 25 Č Svagdan; *ili: Sv. Ljudevit; ili: Sv. Josip Kalasancijski, prezbiter*: 1Kor 1,1-9; Ps 145,2-7; Mt 24,42-51
 26 P Svagdan: 1Kor 1, 17-25; Ps 33, 1-2.4-5.10-11; Mt 25, 1-13
 27 S **Sv. Monika**, *spomendan*; od dana: 1Kor 1,26-31; Ps 33,12-13.18-21; Mt 25,14-30

28 N DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

- 29 P **Mučeništvo sv. Ivana Krstitelja**, *spomendan*; vl.: Jr 1,17-19; Ps 71,1-6b.15ab.17; Mk 6,17-29
 30 U Svagdan: 1Kor 2,10b-16; Ps 145,8-14; Lk 4,31-37
 31 S Svagdan: 1Kor 3,1-9; Ps 33,12-15.20-21; Lk 4,38-44

RUJAN

- 1 Č Svagdan: 1Kor 3,18-23; Ps 24,1-6; Lk 5,1-11
 2 P Svagdan: 1Kor 4,1-5; Ps 37,3-6.27-28.39-40; Lk 5,33-39
 3 S **Sv. Grgur Veliki**, papa i crkveni naučitelj, *spomendan*; od dana: 1Kor 4,6-15; Ps 145,17-21; Lk 6,1-5
 4 N **DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU**
 5 P Svagdan: 1Kor 5,1-8; Ps 5,4b-7.12; Lk 6,6-11
 6 U Svagdan: 1Kor 6,1-11; Ps 149,1-6a.9b; Lk 6,12-19
 7 S **Sv. Marko Krizevčanin**, prezbiter i mučenik, *spomendan*; od dana: 1Kor 7,25-31; Ps 45,11-12.14-17; Lk 6,20-26
 8 Č **ROĐENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE**
 9 P Svagdan; *ili: Sv. Petar Claver, prezbiter*: 1Kor 9,16-19.22b-27; Ps 84,4-6a.8a.12; Lk 6,39-42
 10 S Svagdan: 1Kor 10,14-22; Ps 116,12-13.17-18; Lk 6,43-49

Dvadeseta nedjelja kroz godinu

14. kolovoza 2022.

ULAZNA PJESMA

Pogledaj, štite naš, Bože,
pogledaj lice Pomazanika
svoga! Zaista, jedan je
dan u dvorima tvojim
bolji od tisuću drugih.
(Ps 84, 10-11)

ZBORNA MOLITVA

Bože, onima koji te ljube
pripravio si nevidljiva
dobra. Daj nam smisao
za pravu ljubav, da tebe
u svemu i nadasve volimo
te postignemo tvoja
obećanja, koja nadilaze
svaku želju.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Primi, Gospodine, ove
prinose kojima se
ostvaruje tajanstvena
razmjena naših i tvojih
darova. Mi tebi donosimo
što si nam dao, a ti nam
u svom daru podaj sama
sebe. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

U Gospodina je milosrđe
i obilno je u njega
otkupljenje.
(Ps 130, 7)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, ovom
pričešću dao si nam
dioništvo u svome Sinu
Isusu Kristu. Molimo te, da
nas sveta otajstva
preobrazu na njegovu
sliku te se pridružimo
njegovoj proslavi u nebu.
Po Kristu.

Prvo čitanje Jr 38, 4-6.8-10

*Rodila si me, majko, da se svađam i prepirem sa svom zemljom.
(Jr 15, 10)*

Čitanje Knjige proroka Jeremije

U one dane: Dostojanstvenici rekoše kralju: »Jeremiju valja ubiti: on zaista obeshrabruje ratnike koji su još ostali u ovome gradu i sav narod kad takve riječi pred njima govori. Pa taj čovjek ne traži dobrobit ovoga naroda, nego njegovu propast.« A kralj Sidkija odgovori: »Eto, on je u vašim rukama, jer kralj ionako više nema nikakve vlasti nad vama.« Tada pograbiše Jeremiju i baciše ga u zdenac kraljeva sina Malkije, što bijaše u tamničkom dvorištu, i spustiše ga na užetima. Ali u zdencu ne bijaše vode, već samo glib, tako da Jeremija propade u glib. Tada Ebed-Melek izađe iz kraljevskog dvora te ovako reče kralju: »Gospodaru, kralju moj, zlo čine ovi ljudi kad tako postupaju s prorokom Jeremijom: bacili su ga u zdenac, gdje će od gladi umrijeti, jer više nema kruha u gradu.« Nato kralj zapovjedi Kušitu Ebed-Meleku: »Povedi trojicu ljudi te izvuci proroka Jeremiju iz zdenca dok nije umro.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 40, 2-4.18

Pripjev: Gospodine, u pomoć mi pohitaj!

Uzdah se u Gospodina uzdanjem silnim
i on se k meni prignu
i usliša vapaj moj.

Izvuče me iz jame propasti, iz blata kalnoga;
noge mi stavi na hridinu,
korake moje ukrijepi.

U usta mi stavi pjesmu novu, slavopoj Bogu našem.
Vidjet će mnogi i strah će ih obuzeti,
i uzdanje će svoje staviti u Gospodina.

Bijedan sam ja i nevoljan, al Gospodin se brine za me.
Ti si pomoć moja i moj spasitelj;
o Bože moj, ne kasni!

Drugo čitanje Heb 12, 1-4

Postojano trčimo u borbu koja je pred nama!

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo: I mi, okruženi tolikim oblakom svjedoka, odložimo svaki teret i grijeh koji nas sapinje te postojano trčimo u borbu koja je pred nama! Uprimo pogled u početnika i dovršitelja vjere, Isusa, koji umjesto radosti što je stajala pred njim podnese križ, prezrevši sramotu te sjedi zdesna prijestolja Božjega. Doista pomno promotrite

njega, koji podnese toliko protivljenje grešnika protiv sebe, da – premoreni – ne klonete duhom. Ta još se do krvi ne oduprijeste u borbi protiv grijeha.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 10, 27

Ovce moje slušaju glas moj, govori Gospodin, ja ih poznajem i one idu za mnom.

Evanđelje Lk 12, 49-53

Nisam došao mir dati, nego razdjeljenje.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima:

»Oganj dođoh baciti na zemlju pa što hoću ako je već planuo! Ali krstom mi se krstiti i kakve li muke za me dok se to ne izvrši! Mislite li da sam došao mir dati na zemlji? Nipošto, kažem vam, nego razdjeljenje. Ta bit će odsada petorica u jednoj kući razdijeljena: razdijelit će se trojica protiv dvojice i dvojica protiv trojice – otac protiv sina i sin protiv oca, mati protiv kćeri i kći protiv matere, svekrva protiv snahe i snaha protiv svekrve.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	238.1	Ovo je dan
ili	227	O silni, jaki Bože
Otpjevni psalam:		Gospodine, u pomoć mi pohitaj (ŽV 8/2013)
Prinosna:	232	Gospode, primi
ili	238.2	Veselim srcem
Pričesna:	245	Moj Isuse
ili	199 – 200	O Kruše živi, milosni
	286	Zdravo budi
Završna:	769.1 i 7	Svi u glas

MOLITVA VJERNIKA

Uputimo ponizne molitve nebeskom Ocu kako bi u našim srcima obnavljao vatru koju je zapalio svojim Duhom, i time nas podržavao i štutio u svakoj nevolji i kušnji. Molimo zajedno:

Gospodine, u pomoć nam pohitaj!

1. Tvoj nas Sin u evanđeoskom odlomku opominje razdjeljenjem koje će nas snaći. Daj da tvoja Crkva spozna Istinu, te u skladu s njom djeluje za zajedništvo i slogu svih naroda, molimo te.
2. Prorok Jeremija je trpio poradi naviještanja Istine, ali nije posustao. Blagoslovi papu, biskupe i svećenike kako bi bili hrabri širitelji Božje riječi, osobito u trenucima patnje i trpljenja, molimo te.
3. Živeći i djelujući u skladu s Istinom, često bivamo odbačeni od društva i smatrani neprijateljima. Daj da ustrajemo u borbi protiv grijeha i ne dozvolimo da nas uguši grešna lakoća života današnjice, molimo te.
4. Krist nas opominje kako će se društvo i obitelj razdijeliti u sebi. Budi nam blizu i na pomoć kako bismo sačuvali zajedništvo i temeljili ga na iskrenosti i praštanju, molimo te.
5. Trsimo se za ovozemaljskog života hrabro upirati pogled u Krista i činiti dobra djela. Onima koji su usnuli, podari vječni mir u svome kraljevstvu poradi svih dobrih djela kojima su proslavili tvoju dobrotu, molimo te.

Oče nebeski, usliši ove naše ponizne molitve i daj da sva naša djela budu usmjerena na pomaganje sebi i drugima kako bismo time jačali zajedništvo i vjeru, te uživali plodonosni život u bratskoj ljubavi.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

»Rodih se da se svađam i prepirem sa svom zemljom« (Jr 15,9)

Biblijski proroci bili su pomalo 'nezgodni'. Propovijedali su istinu i protivili se lagodnome životu, kao i pogrešnim ljudskim očekivanjima. Zbog svoje istine često su bili osuđivani i podnosili su različite patnje. Jedan od njih je i primjer proroka Jeremije o kojemu se govori u prvome čitanju.

Rođeni da govorimo istinu

Prorok nastavlja naviještati babilonsku pobjedu, a njegovi neprijatelji ga pokušavaju ukloniti: »Ovoga čovjeka valja ubiti: on zaista obeshrabruje ratnike koji su još ostali u gradu i sav narod kad takve riječi pred njima govori...« (r. 4). Jeremiju tada uzimaju i bacaju u čatrnju odakle ga izbavlja Kušit imena Ebed-Melek koji ga nakon molbe upućene kralju ponovno odvodi u novo zarobljeništvo (38,1-13), a Jeremija izriče proroštvo o njegovu spasu za vrijeme opsade (39,15-18). Jeremijina proroštva se u konačnici ispunjavaju. Nakon osamnaest mjeseci opsade, u srpnju 587. (586.) pr. Kr. Babilonci ulaze u Jeruzalem, uništavaju ga i odvođe dio naroda u izgnanstvo (52,1-30). Jeremijina sudbina je ostati u gradu gdje se Babilonci prema njemu odnose s poštovanjem (40,1-6). Izvještaji o Jeremijinom životu žele pokazati na to kako Bog djeluje i reagira u ljudskoj povijesti.

Danas se događa nešto slično. Ako se trudimo toliko puta govoriti istinu, pokušavamo ju govoriti u duhu evanđelja i često zbog toga stječemo mnogo protivnika. I s pravom se pitamo zašto je to tako? Razlog tomu je što su laži oduvijek bile privlačne, a možemo reći i moderne. Ljudi ne žele čuti istinu, već ono što im se sviđa i što je prikladno. Čini se da danas živimo u svijetu privida, drugom riječju, u svijetu licemjerja. Koliko puta dok razgovaramo s ljudima govorimo ono što zapravo ne mislimo. Je li to licemjerje? Apsolutno jest! Ako doista želimo biti dobri kršćani, moramo

imati hrabrosti susresti se s nesporazumima i nepopularnošću: moramo pokušati imati poštovanje naše braće i sestara, njihovo prijateljstvo, ali ne pod svaku cijenu. To znači da ako netko pogriješi, moramo ga natjerati da shvati da je u krivu i ne dopuštati mu njegovu pogrešku. Ali to trebamo učiniti u duhu bratske ljubavi. Trudimo li se tako činiti? Ebed-Melek je pomogao Jeremiji, a njegovo ime je značajno: on je kraljev sluga, ali je i stranac. On se ne boji pomoći Jeremiji u njegovoj situaciji. Božja prisutnost u njegovom poslaniku skrivena je pred moćnicima ovoga svijeta, ali je prihvaćaju i prepoznaju isključeni i ponizni. Često se baš preko takvih i u takvima Bog služi da dođe do svojih ciljeva. Zato i današnji psalam govori upravo o pouzdanju u Boga te rađa zahvalnom pjesmom koja treba proistjecati iz čista srca (*Ps* 50). Novi odnos između Boga i čovjeka temelji se na vršenju volje Božje, postajući svjedokom njegove Riječi.

U borbi s osobnom vjerom

Svjedoci Riječi, odnosno vjere (*Heb* 5,11-10,39) predstavljeni u Poslanici Hebrejima sada pozivaju preko autora sve koji su prionuli uz Krista da nasljeđuju put velikana vjere na sličan način (*Heb* 12,1-2a). Autor smatra kako je njihov primjer dovoljan razlog za nasljedovanje i za napredak u vjeri. Ovo uključuje spremnost na odlaganje »svakog tereta« (gr. *panta onkon*) i »grijeha koji nas sapinje«. Teret označava materijalne stvari koje priječe put vjernika prema vjeri, dok grijeh predstavlja đavolsku silu koja navaljuje na čovjeka. Na putu vjere potrebno je »postojano trčati« (r. 1b), gdje trka predstavlja vjernički život. Doslovno je riječ o borbi (gr. *agōn*) u kojoj je moguće pobijediti samo postojanošću (gr. *hypomonē*), odnosno biti siguran u svojim odlukama unatoč mogućim poteškoćama. U takvom kontekstu vjernici su pozvani usmjeriti pogled prema

Isusu – »Početniku i Dovršitelju vjere«. Poslanica ukratko objašnjava kontekst u kojemu se Isus objavio kao početnik i punina vjere (r. 2b). Uz Isusovo ime nalaze se rečenice koje opisuju njegov put: od sramote na križu do slave gdje sjedi zdesna Bogu. Nakon izlaganja Kristova primjera ponovno se vraćamo vjernicima i njihovom ponašanju (r. 3-4). Kršćanima koji su u napasti da se umore ili odustanu od vjere u trenutcima kušnji, važno je misliti na Isusove patnje (»pomno promotrite njega«). Polazeći od Kristova primjera, autor ističe da njegovi čitatelji još uvijek nisu došli do konačne kušnje, do prolijevanja krvi u borbi protiv grijeha. Ponovno se dakle koristi slična terminologija kao na početku teksta (»boriti se«). Vjera je zahtjevana zadaća, ali snaga u nevoljama i borbama protiv grijeha dolazi od Kristova primjera.

Vatra mira ili oganj prepirke?

U Evanđelju Isus potvrđuje da nije na zemlju »došao donijeti mir«, nego »podjelu«. Potrebno je dobro razumjeti ove riječi. Znamo da je Isus propovijedao mir koji nije bio plod kompromisa ili tišine, već plod obraćenja u istinu. Mir koji je Isus propovijedao nije mir laži, već mir istine, a istina je neugodna, stvara podjelu, uznemiruje sve one koji žele laži. I među nama se često stvaraju podjele iz isključivo ljudskih razloga: ponosa, ljubomore, oholosti, drskosti, suparništva itd. Ove podjele nisu u Božjem naumu i potrebno ih je uvijek nadvladati, pronalazeći mir u sebi. Čak i unutar naših zajednica, iz različitih razloga, postoje podjele. Naša gorljivost mora biti usmjerena na pomaganje sebi i drugima da svaki dan rastemo u jedinstvu, ispravljajući jedni druge u bratskoj ljubavi, uvijek govoreći umiljatu istinu. Evanđelist Luka također napominje da je Isus rekao svojim učenicima: »Oganj dođoh baciti na zemlju pa što hoću ako je već planuo! Ali krstom mi se krstiti i kakve li muke za me dok se to ne izvrši« (Lk 12,49-50). Isus je tijekom svog života nastojao zapaliti vatru Kraljevstva Božjega na zemlji, a to je činio sam izgarajući strastvenom ljubavlju prema Bogu i prema svojoj braći i sestrama. Isus ih je žalio

Adriaen Collaert, *Spašavanje Jeremije iz zdenca*, 1643.

sve uroniti u vatru Duha Svetoga, vatru svoje ljubavi (Lk 3,16), što je i učinio darujući svoj život za sve.

Kroz sliku krštenja Isus poručuje da u nepravednom svijetu njegov život u istinu i po istini može samo stvoriti podjele i dovesti ga do progona, stoga je bilo potrebno da bude uronjen u nepravednu patnju i nasilnu smrt (Iz 43,2). Nasljedujući ga, njegovi učenici tijekom povijesti također trebaju znati za takvu sudbinu (Mk 10,38). Isusove učenike ne bi trebala iznenaditi vatra progona koja će biti zapaljena protiv njih, već se moraju radovati zbog toga, uvjereni da će na taj način sudjelovati u istoj sudbini kao i njihov Gospodin (1Pt 4,12-16). Prvi su kršćani izvanredno živjeli vatrom vjere te su svojim riječima i životom, kako bi ostali vjerni evanđelju, suočili se s progonima jer su vjerovali da će onaj tko izgubi svoj život za Gospodina sačuvati ga za vječnost. Isusove snažne i jasne riječi (Lk 12,52-53) tjeraju nas da shvatimo kako moramo početi zauzimati stav pred radikalnim Isusovim zahtjevima: ili ćemo odlučiti živjeti onako kako je on živio, sigurni da je naš život »sačuvan« za vječnost; ili, dok se nastavljamo nazivati kršćanima, nastavljamo živjeti svoju »lažnu« vjeru odbijajući prihvatiti i živjeti njegovu Riječ.

Jesmo li sposobni i voljni staviti Isusa na prvo mjesto? Jesmo li spremni dati svoje živote za njega? Osjećamo li se potpuno uključeni u poslanje Crkve? Je li naša vjera doista čvrsta u Gospodina? Ne postoji treća mogućnost: ili smo s njim ili smo protiv njega! Molimo Gospodina da nas podrži u trenucima kušnje te u našim srcima obnovi vatru koju je zapalio, boreći se svim silama kako se ne bi ugasila!

Andelo Maly

Uznesenje Blažene Djevice Marije

15. kolovoza 2022.

ULAZNA PJESMA

Znamenje veliko pokaza se na nebu: Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. (Otk 12,1)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući vjekovječni Bože! Ti si bezgrešnu Djevicu Mariju, Majku svoga Sina, tijelom i dušom uznio u nebesa. Podaj nam, molimo, da uvijek težimo za onim što je gore te budemo sudionici njezine slave. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Uzašao k tebi, Gospodine, naš odani prinos! Po zagovoru blažene Djevice Marije na nebo uznesene rasplamti nam srce ognjem ljubavi da uvijek težimo k tebi. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Svi naraštaji zvat će me blaženom jer mi velika djela učini Svesilni. (Lk 1,48-49)

POPRIČESNA MOLITVA

Primili smo, Gospodine, spasonosna otajstva: daj nam, molimo te, na zagovor blažene Djevice Marije na nebo uznesene, prispjeti k slavi uskrsnuća. Po Kristu.

Prvo čitanje Otk 11, 19a; 12, 1-6a.10ab

Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama.

Čitanje Knjige Otkrivenja svetoga Ivana Apostola

Otvori se hram Božji na nebu i pokaza se Kovčeg saveza njegova u hramu njegovu. I znamenje veliko pokaza se na nebu: Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. Trudna viče u porođajnim bolima i mukama rađanja. I pokaza se drugo znamenje na nebu: gle, Zmaj velik, ognjen, sa sedam glava i deset rogova; na glavama mu sedam kruna, a rep mu povlači trećinu zvijezda nebeskih – i obori ih na zemlju. Zmaj stade pred Ženu koja imaše roditi da joj, čim rodi, proždre Dijete. I ona porodi sina, muškića, koji će vladati svim narodima palicom gvozdеноm. I Dijete njezino bi uzeto k Bogu i prijestolju njegovu. A Žena pobježe u pustinju, gdje joj Bog pripravi sklonište. I začujem glas na nebu silan: »Sada nasta spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanika njegov!«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 45, 10b-12b.16

Pripjev: Zdesna ti je kraljica u zlatnoj odjeći.

Zdesna ti je kraljica u zlatnoj odjeći, mnoštvom okružena.

»Slušaj, kćeri, pogledaj, prisluhni: zaboravi svoj narod i dom oca svog!«

»Žaželi li kralj ljepotu tvoju, smjerno se pokloni njemu.«

S veseljem je vode i s klicanjem, u kraljeve dvore ulazi.

Drugo čitanje 1Kor 15, 20-27a

Prvina Krist, a zatim oni koji su Kristovi.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih. Doista, po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu biti svi oživljeni. Ali svatko u svom redu: prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu dolasku; potom – svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrijepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu. Doista, on treba da kraljuje, dok ne podloži sve neprijatelje pod noge svoje. Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrijepljena Smrt, jer sve podloži nogama njegovim.

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, iskrenim se prošnjama utečimo vječnome Ocu koji nam je u Marijinoj poniznosti darovao primjer savršenog predanja svetoj Božjoj volji za dobro svih ljudi:

1. Marija je zbog neizmjerne Božje ljubavi, koju joj je iskazao začecem Sina, neprestano Boga veličala dušom i tijelom. Daj da se tvoja Crkva uvijek raduje zbog tvojih silnih djela dobrote koja joj pružaš, molimo te.
2. Iako je znala da će je svi naraštaji zvati blaženom, Marija se nazvala tvojom neznatnom službenicom. Svim pastirima svoje Crkve podari to isto maleno i ponizno srce kako bi njihova djela ljubavi u vijeke pričala o tvojoj svemoći, molimo te.
3. U svome nas hvalospjevu Marija uči kako je tvoja dobrota nad svima koji te se boje. Podaj nam svima prijeko potrebnoga dara straha Božjega kako bismo, slijedeći tvoj put, činili dobra djela milosrđa i ljubavi, molimo te.
4. Marija nas uči kako svoju snagu i moć ponajviše iskazuješ prema slabima i nemoćnima, pomažući im u njihovim potrebama. Obdari nas poniznošću kako bismo potrebitima uvijek bili na pomoć i služenje, molimo te.
5. Svojom si neizmjernom dobrotom nagradio ustrajnost u vjeri sluge svoga Abrahama i njegova potomstva. Daj da se i mi jednom, kao Abrahamovi potomci, tvojom milošću pridružimo tvojim svetima u nebeskoj slavi, molimo te.

Oče vječni, Marija je nekada bila obična djevojka, urešena skromnošću i poniznošću. Danas je urešena krunom slave i vječnosti u nebesima. I nama budi milosrdan kako bismo svoje srce uvijek i s pouzdanjem stavljali u tvoje svemoćne ruke da nas oblikuješ po svojoj svetoj volji.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Pjesma prije evanđelja

Uznesena je Marija u nebo;
raduje se vojska anđela.

Evanđelje Lk 1, 39–56

Velika mi djela učini Svesilni: uzvisi neznatne.

Čitanje svetoga Evanđelja po Luki

U one dane usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa: »Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega? Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi. Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!« Tada Marija reče: »Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju, što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo! Od koljena do koljena dobrota je njegova nad onima što se njega boje. Iskaza snagu mišice svoje, rasprši oholice umišljene. Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne. Gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne. Prihvati Izraela, slugu svoga, kako obeća ocima našim: spomenuti se dobrote svoje prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka.« Marija osta s Elizabetom oko tri mjeseca, a onda se vrati kući.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	568.1	Na nebu se pokazao
ili	768	O divna Djevice
Otpjevni psalam:	570	Zdesna ti je kraljica
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili	587	Zrakama sunca
Pričesna:	160 – 161	Veliča
ili	572	Pjevajte Gospodinu pjesmu novu
	248 – 256	Zdravo Tijelo
Završna	600	Zdravo, Djevo čista

Radost u poniznosti

Danas slavimo Veliku Gospu, a ona je bila mala Gospa Marija. Mi je nazivamo kraljicom, a ona za sebe kaže da je ponizna službenica. Marija, blagoslovljeno Božje stvorenje, bila je vrlo skromna žena, pritisnuta siromaštvom, radom i nesigurnošću sutrašnjice. Na nju možemo primijeniti riječi psalmista: »Ne gordi se srce moje, niti se oči uznose, ne idem za stvarima velikim ni za čudima što su iznad mene« (Ps 131,1). Upravo Mariji – ženi vrlo skromnoj, jednostavnoj i poniznoj – Bog progovara kao nikome i nikada. U njoj su se ispunila obećanja koja je Bog dao ljudima.

Marija je odličan uzor kako moliti psalme i druge molitve. U Marijinom hvalospjevu *Veliča duša moja Gospodina*, koji sveta Crkva pjeva svaku večer, osjećaju se odjeci starozavjetnih molitava i psalama. Učenje psalama napamet pripadalo je kršćanskoj formaciji i pripravi za krštenje, a oci pustinjaci smatrali su da pjevanje i recitiranje psalama štiti ljudski duh i pamet od zlih i nekorisnih misli.

Početni stihovi – *Veliča duša moja Gospodina i klikće duh moj u Bogu mome Spasitelju što pogleda na neznatnost službenice svoje* – ključ su za razumijevanje ovoga hvalospjeva. U njima je naznačen smisao Marijina života. U čemu je zapravo njezina istinska veličina? Nije umrla mučeničkom smrću, nemamo podatke da je postila velike postove, nije živjela u samoći i provodila eremitski načina života, nije bila redovnica. Mnoštvo ovakvih podataka možemo pronaći u životopisima svetaca. U ovim vanjskim znakovima svetosti oni nadvisuju Mariju. No, nitko je nije nadvladao u poniznosti. Čitav njezin život bio je ostvarenje obećanja koje je dala anđelu.

Poniziti se znači dati mjesto Bogu u svom životu, da bi on mogao u nama i po nama izvoditi svoja divna djela. Poniznost je odsjaj nutarnjeg života samoga Boga. U izrekama pustinskih otaca donesen je dijalog đavla s monahom. Đavao kaže monahu: »Ti ustaješ rano ujutro, ja ne spavam nikad. Ti postiš ja

ne jedem nikad. Samo jedno ne mogu učiniti. Ne mogu se poniziti«. Poniznost je korijen svih krjeposti, a bez poniznosti one se suše i ne opstaju. Izak Sirijski tvrdi: »Što je sol za hranu, to je poniznost za ostale kreposti. Ona je Kristovo odijelo. I tko god se zaogrne istim odijelom u kojem se objavio naš Spasitelj, obukao je samog Krista«.

Drugi stih koji bih izdvojio iz Marijina hvalospjeva jest: *Gle od sada će me svi naraštaji zvati blaženom jer velika mi djela učini Svesilni*. Maloprije smo spomenuli kako Marija kaže da je ponizna službenica, a odmah poslije nado daje ovo. Može li Marija biti ponizna i imati tako uzvišeno mišljenje o sebi? Ako gledamo očima poganskih mudraca, ostaje nam princip srednje mjere – između kompleksa manje vrijednosti i visokog mišljenja o sebi ostaje nam zlatni put srednje mjere. Srednja mjera je dakle »onako kako se ponaša mudar čovjek«.

Kršćansko rješenje ovog nesuglasja drukčije je od poganskog. Sveti Augustin usporedio je poniznost sa stablom. Korijeni stabla duboko su u zemlji, a njegove grane rastu visoko prema nebu. Tko se prizemni i ponizi, istovremeno postaje velik u Božjim očima i Bog ga ispunja svojim dobrima. Marija, svjesna da nije ništa drugo već samo službenica Gospodnja, dobila je od Boga milost da postane Majka Božja. Kršćanska je tradicija naziva *Prijestoljem Mudrosti*.

U našem narodu postoji izreka: 'Spasi dušu svoju'. Dogmom o Marijinom uznesenju Crkva nam dovikuje: 'Spasi i tijelo svoje'. Zapravo, već je spašeno. Krist ga je spasio svojim tijelom i svojom krvlju. Početak je već učinjen u jednoj ženi našega roda. Tijelo blažene Djevice već je počašćeno da bude vječno kod Boga, a time i zauvijek spašeno i priznato. Crkva nas uči da je Marija čitavom stvarnošću svoga života – dušom i tijelom – ušla u ono dovršenje kojem se svaki kršćanin po Božjoj milosti nada kao plodu svog ljudskog života.

Čovjek je jedan, a sastoji se od duše i tijela. Međutim, ne može se čovjeka dijeliti

na dušu koja kod Boga nalazi svoje dovršenje i na tijelo koje se negdje ostavlja. Pod tijelom Crkva misli na cijelog, jednog, doista tjelesnog čovjeka. O njemu kaže da se njegov zadnji cilj i dovršenje sastoji u tome da jednom u svim dimenzijama svoje stvarnosti dijeli vječnu slavu svoga Stvoritelja, preobražen u svome tijelu i obuhvaćen novim nebom i novom zemljom u duhovnoj stvarnosti svom krasotom vječne Riječi. Istina je da će naše tijelo biti preobraženo kad uskrsnemo, piše sveti Pavao u poslanici Filipljanima. Ne znamo kako će to biti, ali čvrsto vjerujemo da će se to i nama dogoditi. Zato u Mariji – svome vlastitom uzoru – Crkva gleda i pozdravlja vlastitu budućnost: uskrsnuće tijela i život vječni.

Radujmo se u Gospodinu slaveći blagdan Uznesenja blažene Djevice Marije. Njezinom se uznesenju raduju anđeli i slave Sina Božjega. Ovako glasi ulazna antifona današnje svetkovine. Raduju se anđeli, kaže ulazna antifona, ali više od anđela trebali bismo se radovati mi. Našoj radosti razlog je jednostavan. Marijino uznesenje u nebo jamac je da ćemo i mi jednog dana biti u nebu. Sveta majka Crkva danas nas poziva na radost. Pitat će se neki kako da se raduju kad im je mirovina nedostatan financijski izvor za dostojan život. Studenti će tvrditi da se ne mogu radovati ako nisu položili ispite. Neki će radost zatomiti riječima da su daleko od rodnog kraja. I druge ćemo brojne razloge nalaziti da izmaknemo radosti.

Ako se vratimo sedamdesetak godina unatrag, kad je proglašena dogma o Uznesenju, vidjet ćemo da prilike u svijetu nisu bile ništa bolje. Naprotiv, bilo je to vrijeme tzv. hladnog rata i trke u naoružanju. No, Crkva nas je i tada pozvala na radost. Upitajmo se stoga može li se život kršćanina zamisliti bez radosti koja se temelji u Bogu. Sociolozi i psiholozi kažu da je danas sve manje radosnih ljudi. Tko nam je ukrao radost? Što je uzrok smanjene radosti? Jedan od uzroka sigurno jest izgubljena vjera u uskrsnuće, što u ljudima ostavlja vidljivu prazninu. Zato umjesto radosnih imamo prazne ljude.

Bartolome Murillo,
Uzašašće Blažene Djevice Marije, 1680.

Što nam je činiti da nam se vrati radost? Prvo što trebamo učiniti jest obnoviti vjeru u uskrsnuće. Papa Pio XII. s tom je nakanom proglasio dogmu o Uznesenju. Mi kao duhovne i od Boga pomilostivljene osobe imamo zahtjev za beskonačnim. Stoga možemo svojim razumom, vjerom poučeni i prosvijetljeni, spoznati da naš konačni cilj može biti samo Bog, da samo u Njemu možemo naći svoju radost. U Psalmu 37 stoji zapisano: »Sva radost tvoja neka bude Gospodin, On će ispuniti želje srca tvoga« (Ps 37,4). Jedan starokršćanski pisac tvrdi da je radost povezana s našim željama. Ako je objekt naših želja mali i privremen, onda je i naša radost mala i kratkotrajna. Ako je objekt naših želja neuredan i nečastan, kad ih ostvarimo, nismo radosni. Samo onda ako je objekt naših želja beskonačan i vječan, naša je radost vječna. Dakle, potpunu i trajnu radost može nam dati samo Bog jer samo je on vječan.

Danimir Pezer

Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu

21. kolovoza 2022.

ULAZNA PJESMA

Prigni uho svoje,
Gospodine i usliši me,
spasi slugu svoga koji se
uzda u te! Smiluj mi se,
Gospode, jer povazdan
vapijem k tebi.
(Ps 86, 1-3)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti ujedinjuješ srca
vjernih da isto hoće i za
istim teže. Daj narodu
svome da ljubi što ti
zapovijedaš i želi što ti
obećavaš te u nestalnosti
zemaljskog života onamo
smjera naše srce gdje su
prave radosti.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, jedinom
žrtvom svoga Sina stekao
si novi narod. Molimo te,
daruj svojoj Crkvi jedinstvo
i mir. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Zemlja se nasićuje
plodom ruku tvojih,
Gospodine, da izvede
kruh iz zemlje i vino što
razvedruje srce čovječje.
(Ps 104, 13-15)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, izliječi nas
potpuno svojim milosnim
djelovanjem. Stvori nam
novo srce da uvijek
činimo što je tebi milo.
Po Kristu.

Prvo čitanje Iz 66, 18-21

Dovest će svu vašu braću između svih naroda.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Ovo govori Gospodin: »Ja dobro poznajem njihova djela i namjere njihove. Dolazim da saberem sve puke i jezike, i oni će doći i vidjeti moju slavu! Postavit ću im znak i poslat ću preživjele od njih k narodima u Taršiš, Put, Lud, Mošek, Roš, Tubal i Javan – k dalekim otocima koji nisu čuli glasa o meni ni vidjeli moje slave – i oni će navješćivati slavu moju narodima. I dovest će svu vašu braću između svih naroda kao prinos Gospodinu – na konjima, na bojnim kolima i nosilima, na mazgama i jednogrbbim devama – na svetu goru svoju u Jeruzalemu« – govori Gospodin – »kao što sinovi Izraelovi pri-nose prinos u čistim posudama u domu Gospodnjem. I uzet ću sebi između njih svećenike, levite« – govori Gospodin.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 117, 1-2

Pripjev: Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje!

Hvalite Gospodina, svi puci,
slavite ga, svi narodi!

Silna je prema nama ljubav njegova
i vjernost Gospodnja ostaje dovijeka!

Drugo čitanje Heb 12, 5-7.11-13

Koga ljubi Gospodin, onoga i stegom odgaja.

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo: Zar ste zaboravili opomenu koja vam je kao sinovima upravljena: Sine moj, ne omalovažavaj stega Gospodnje i ne kloni kad te on ukori. Jer koga Gospodin ljubi, onoga i stegom odgaja, šiba sina koga voli. Poradi vašega odgajanja trpite. Bog s vama postupa kao sa sinovima: a ima li koji sin kojega otac stegom ne odgaja? Isprva se doduše čini da nijedno odgajanje nije radost, nego žalost, ali onima koji su njime uvježbani poslije donosi mironosni plod pravednosti. Zato uspravite ruke klonule i koljena klecava, poravnite staze za noge svoje da se hromo ne iščaši, nego, štoviše, da ozdravi.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Iv 14, 6

Ja sam put i istina i život, govori Gospodin:
nitko ne dolazi Ocu osim po meni.

Evandjelje Lk 13, 22-30

Doći će s istoka i zapada i sjesti za stol u kraljevstvu Božjem.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme: Isus je prolazio i naučavao gradovima i selima. Reče mu tada netko: »Gospodine, je li malo onih koji se spasavaju?« A on im reče: »Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći. Kada gospodar kuće ustane i zaključa vrata, a vi stojeći vani počnete kucati na vrata: 'Gospodine, otvori nam!', on će vam odgovoriti: 'Ne znam vas odakle ste!' Tada ćete početi govoriti: 'Pa mi smo s tobom jeli i pili, po našim si trgovima naučavao!' A on će vam reći: 'Kažem vam: ne znam odakle ste. Odstupite od mene, svi zlotvori!' Ondje će biti plač i škrgut zubi kad ugledate Abrahama i Izaka i Jakova i sve proroke u kraljevstvu Božjem, a sebe vani, izbačene. I doći će s istoka i zapada, sa sjevera i juga i sjesti za stol u kraljevstvu Božjem. Evo, ima posljednjih koji će biti prvi, ima i prvih koji će biti posljednji.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	167.1	O Stvoritelju ljudi
ili	214	Molimo tebe
Otpjevni psalam:		Podite po svem svijetu (ŽV 8/2013)
Prinosna:	167.2	O primi žrtvu svetu
ili	237	Mir svoj, o Bože
Pričesna:		Kruše života (ŽV 7/2022)
ili	167.3 i 4	Moj Spase, dođi k meni
	188	Na Isusov se spomen sâm
Završna:	167.5	O Bože, svijeta vrela

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, izrecimo svoje molitve dobrom Ocu koji nas je iz svoje neizmjerne ljubavi stvorio i svakog se trenutka trudi odgajati nas za vječnost:

1. Današnje nas evandjelje ohrabruje da ustrajemo na putu spasenja. Daj da se tvoja Crkva neprestano trudi kako bi sve ljude svijeta privela na tvoj put, molimo te.
2. Svima nam je potreban pravi vjerski odgoj kako bismo naučili živjeti prema tvojim zapovijedima. Blagoslovi pastire svoje Crkve kako bi bili pravi i mudri odgajatelji u vjeri, molimo te.
3. Mnogi su ljudi uvjereni kako ćemo svi prispjeti spasenju. Podaj im shvatiti kako su vrata tvoga kraljevstva, iako otvorena, ipak toliko uska da natovareni grijesima sadašnjosti neće moći ući u vječnost, molimo te.
4. Tvoj nas Sin uči kako će prvi biti posljednji, a posljednji prvi. Podari nam dar poniznosti kako ne bismo postali suviše tašti, već znali na prvo mjesto stavljati potrebe bližnjih, molimo te.
5. Naši su pokojni za ovozemaljskog života promišljali o tvojim zapovijedima te se trudili živjeti dobro i pošteno. Nagradi ih za svaki njihov trud i dobro djelo mjestom u svome kraljevstvu, molimo te.

Dobri Oče, iz svoje si nas neizmjerne ljubavi stvorio, ali nas spasiti ne možeš bez naše volje i suradnje. Ukloni iz naših srdaca svaku želju za vladanjem i obdari nas svetom poniznošću kako bismo zajedno s tobom rasli u vjeri i prispjeli u vječnost u nebesima.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Put spasenja vodi prema uskim vratima

Gdje je nestao Bog koji spašava?

Odlomak iz Lukina evanđelja današnje nedjelje izaziva promišljanje o spasenju. Tema spasenja oduvijek je bila jedna od središnjih tema kršćanskog navještaja i kateheiziranja, samo ime Isus (heb. Jehošua) znači 'Bog spašava', čime je već bilo označeno njegovo poslanje. Svi-jest o Bogu Spasitelju duboko je stoljećima prožimala vjernički život u svim njegovim oblicima, bila je ključna životna stvarnost prema kojoj se stvarao moralni kodeks među-ljudskih odnosa i oblikovalo zakonodavstvo Crkve i kršćanskih naroda. Ova stvarnost nije usmjeravala pojedinca na stvaranje individualističkog i egoističkog pogleda na spasenje, nego je uključivala cijelu zajednicu kao Božji narod koji treba spremati i privoditi spase-nju. S vremenom je govor o spasenju pao u zaborav, a evanđeljima se počelo pristupati selektivno, tražeći više u Isusu socijalnog reformatora, nositelja društvene pravde, da bi se na kraju završilo u govoru o dobrom Bogu koji nikoga neće otjerati od sebe. Zatim da je nebo puno, a pakao prazan, što je dovelo do sumnji u postojanje pakla ili da ga se negira kao zastarjelu sliku davnih vremena kada se ljude trebalo strahom držati u pokornosti. Ima istine i u tome da se pretjeranim naglašavanjem utjecaja zla stvarao određeni strah i pesimizam, ali se u kratkom vremenu prešlo prema navodno optimističnijoj slici, u kojoj se s vremenom izgubio govor o spasenju, jer se polako relativiziralo grijeh do razine zaborava, a reducirana i iskrivljena, često patetična i vrlo plitka slika Isusa Krista i njegovog navještaja svedena na govor o univerzalnom spasenju, ali ne na biblijskim temeljima i u biblijskom kontekstu, nego u sasvim sekularnom značenju i gubitku osjećaja za vjerničku odgovornost za svoje i tuđe spasenje. Opći relativizam prema govoru o spasenju, grijehu, posljedicama zla i onostranosti stvorio je egoističnog individualca koji kreira vlastitu sliku Isusa i reducira njegov navještaj prema svojim mjerilima.

Spasenje za sve narode

Bog jest milosrdan i dobar, ali u odnos s Bogom ulaze oni koji su milosrdni i ponizni, koji su poslušni i cjelovito prihvaćaju Isusov navještaj. Dijete Božje sluša što mu govori Otac, raste u povjerenju, a Bog mu dariva sve potrebne milosti za spasenje, ali od njega traži suradnju s tom milošću. Bog nas je stvorio iz ljubavi bez naše suradnje, ali nas neće spasiti bez naše suradnje. Pitanje spasenja je toliko ozbiljan da je često bitan test vjerničke ozbiljnosti i odgovornosti.

Prvo čitanje iz Knjige proroka Izaije je vrlo optimistično i govori o univerzalnom spasenju. U kontekstu Izraelovog povratka iz Babilona u Obećanu zemlju prorok govori kako će oni biti znak svim narodima, jer su oni odabrani da budu nositelji Božjeg spasenja, njegove slave svim narodima. Zato prorok nabraja velike, poznate i važne gradove toga vremena, gdje su Židovi, moguće njihova velika dijaspora, znak njegove prisutnosti u njihovim sredinama. Oni su lojalni građani, ali ipak ostaju privrženi vjeri svojih otaca i znak su poganima. Naposljetku prorok donosi optimističan tekst kako će Židovi i pogani dolaziti u Jeruzalem i zajedno slaviti Gospodina u Hramu. Po proroku se objavljuje nova slika Boga koji je dobar i milostiv, koji je oprostio svome narodu i vratio mu njegovo poslanje i izabranje, ali i više od toga, on je Bog koji sada želi privući sve narode. Židovi moraju biti znak jednoga i pravoga Boga kako bi pogani po njima vidjeli i doživljavali Božju prisutnost u njegovu narodu i ubrojili se među spašene. Na tom tragu ostaje i Psalam 117 koji poziva sve narode da daju slavu i hvalu Bogu. Ovaj univerzalistički pristup temi spasenja za sve narode, osobito prisutan kod proroka Izaije, potpuno odudara od novozavjetnog židovstva koje poznajemo kao uskogrudno i zatvoreno prema poganima i svim nežidovima.

Isus u evanđelju ne ide tragom novozavjetnog židovstva, ali govorom o uskim vratima i otvorenosti spasenja za sve narode, on ruši

Stefan Lochner, *Posljednji sud*, 1435.

dotadašnju koncepciju židovskog poimanja spasenja, ali ne proširuje olako univerzalizam u spasenju. Govoreći o onima koji će doći sa svih strana svijeta i sjesti za stol u kraljevstvu Božjem, kao i o onima koji su posljednji, a bit će prvi, i prvima koji će biti posljednji, otvara perspektivu spasenja svim narodima, izvlačeći ju iz židovskih etničkih okvira, ali govorom o uskim vratima od svih onih koji ga prihvaćaju kao Spasitelja traži ozbiljnost u življenju vjerničkog poziva.

Bog odgaja za vjerničku odgovornost

Poslanica Hebrejima govori o tzv. Božjoj pedagogiji, o čemu su često pisali i crkveni oci. Ovaj odlomak je nastavak moralnih poticaja vjernicima iz židovstva koji su doživljavali progone i izrugivanje od svojih sunarodnjaka. Međutim, univerzalna poruka ovog odlomka usmjerena je svim čitaocima kojima pisac poslanice preporučuje da prihvaćaju životne teškoće kao Božje odgojne mjere prema nama. Cilj je Božjeg odgoja vjernika da steknu »mironosni plod pravednosti«, odnosno da steknu duhovnu mudrost koja uključuje unutarnji, religiozni mir i pravilan odnos prema Bogu i ljudima. Mir i pravda su mesijanska dobra Božjeg kraljevstva.

Na tom tragu može se bolje razumjeti Isusov govor o 'uskim vratima' koji na pitanje

o broju onih koji se spašavaju spaja zemaljsku i nebesku stvarnost. Parabolom o uskim i zaključanim vratima Isus traži hitan odaziv ostvarenju Kraljevstva Božjeg već sada koji završava slikom o nebeskoj gozbi gdje će za stol sjeti oni koji su ušli na uska vrata. Oni koji su podnijeli muku za Božje kraljevstvo na zemlji, noseći mir i ostvarujući pravdu kao znakove Božje blizine.

Vrata o kojima Isus govori su uska, ali su otvorena. Ulaz je slobodan svima, ali se na uska vrata ne može ući natovaren, kao što se putem koji vodi prema ovim vratima mora ići odgovorno, jer je i put uzak. Ovaj govor o uskim vratima i uskom putu nije poticaj na pesimizam, nego poziv na odgovornost za sebe i za druge. To je poziv da uložimo svoje darove u život svih s kojima živimo i koji nas okružuju. Poziv je to na jednostavan i trijezan, velikodušan i pažljiv život, koji se očituje u pravednosti, poniznosti i čistoći međuljudskih odnosa, bez nepotrebnih komplikacija, ali svjesno i odgovorno. Da prihvaćamo kao vjernici i probleme i poteškoće kao put odgoja kojim nas Bog učvršćuje za spasenje, jer je i sam naposljetku prošao takav put za spasenje svih ljudi.

Daniel Patafta

Dvadeset i druga nedjelja kroz godinu 28. kolovoza 2022.

ULAZNA PJESMA

Smiluj mi se, Gospodine,
jer povazdan vapijem k
tebi. Jer ti si, Gospodine,
dobar i rado praštaš, pun
si ljubavi prema svima koji
te zazivaju.
(Ps 86, 3-5)

ZBORNA MOLITVA

Silni Bože, što god je
dobro, od tebe je. Usadi
nam u srce ljubav prema
tebi, umnoži nam vjeru,
odgoji u nama što je
dobro i budnim okom
čuvaj što si odgojio.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, nek nam ova
žrtva uvijek donosi
blagoslov. Što nam
vanjski znakovi kažu, nek
ostvari snaga tvoga Duha.
Po Kristu. Pričesna
pjesma O kako je velika,
Gospode, tvoja dobrota,
koju čuvaš za one koji te
se boje.
(Ps 31, 20)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, blagovali smo
kruh s nebeskog stola.
Molimo te, po ovoj gozbi
ljubavi potakni nam srce
da ti služimo u svojoj
braći. Po Kristu.

Prvo čitanje Sir 3, 17-18.20.28-29

Ponizi se i naći ćeš milost u Gospodina.

Čitanje Knjige Sirahove

Sine moj, budi krotak u poslu svojem, i bit ćeš voljeniji nego onaj
koji darove dijeli. Što si veći, to se većma ponizi i naći ćeš milost
u Gospodina. Iako je velika moć u Gospodina, on prima počast
poniznih. Nema lijeka bolesti oholnikâ, jer se opačina u njima uko-
rijenila. Srce razborita čovjeka razmišlja o izrekama, i pažljivo uho
želja je mudračeva.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 68, 4-5ac.6-7ab.10-11

Pripjev: U dobroti, Bože, ti si priprazio dom siromahu.

Pravedni neka se raduju,
neka klikću pred Bogom,
neka kliću od radosti.
Pjevajte Bogu, slavite mu ime!
Ime mu je Gospodin!

Otac sirota, branitelj udovica,
Bog je u svom svetom prebivalištu.
Napuštene Bog će okučiti,
sužnje izvesti na sretnu slobodu.

Dažd obilan pustio si, Bože,
na baštinu svoju, okrijepio je umornu.
Stado se tvoje nastani u njoj,
u dobroti, Bože, ti je pripravi siromahu.

Drugo čitanje Hebr 12, 18-19.22-24a

Pristupili ste gori Sionu i gradu Boga živoga.

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo: Niste pristupili opipljivoj gori i usplamtjelu ognju, ni mraku,
tami i vihoru, ni ječanju trublje i tutnjavi riječi. – Koji su je slušali,
zamoliše da im se više ne govori. – Nego, vi ste pristupili gori Sionu
i gradu Boga živoga, Jeruzalemu nebeskom, nebrojenim tisućama
anđela, svečanom skupu, Crkvi prvorodenaca zapisanih na nebu,
Bogu, sucu sviju, dusima savršenih pravednika i posredniku novog
Saveza – Isusu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 11, 29ab

Uzmite jaram moj na sebe, govori Gospodin,
i učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca.

Evandjelje Lk 14, 1-7-14

Koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

Jedne subote Isus dođe u kuću nekoga prvaka farizejskog na objed. Promatrajući kako uzvanici biraju prva mjesta, kaza im prisporodbu: »Kada te tko pozove na svadbu, ne sjedaj na prvo mjesto da ne bi možda bio pozvan koji časniji od tebe, te ne dođe onaj koji je pozvao tebe i njega i ne rekne ti: 'Ustupi mjesto ovome.' Tada ćeš, postideš, morati zauzeti posljednje mjesto. Nego kad budeš pozvan, idi i sjedni na posljednje mjesto pa, kada dođe onaj koji te pozvao, da ti rekne: 'Prijatelju, pomakni se naviše!' Bit će ti to tada na čast pred svim sustolnicima, jer – svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen, a koji se ponizuje, bit će uzvišen.« A i onome koji ga pozva, kaza: »Kad priređuješ objed ili večeru, ne pozivaj svojih prijatelja, ni braće, ni rodbine, ni bogatih susjeda, da ne bi možda i oni tebe pozvali i tako ti uzvratili. Nego kad priređuješ gozbu, pozovi siromahe, sakate, hrome, slijepe. Blago tebi jer oni ti nemaju čime uzvratiti. Uzvratit će ti se doista o uskrsnuću pravednih.«

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

Poniznost i malenost kreposti su pravednih i pobožnih ljudi po kojima Otac daje da unose vjeru u živote bližnjih. Molimo, stoga, nebeskog Oca da nas obdari duhom poniznosti:

Usavrši nas u svojoj ljubavi!

1. Tvoj nas Sin uči kako iz svakoga lažnog uzvisivanja može proizaći bolno poniženje. Daj da se veličina tvoje Crkve očituje u poniznosti pred svojim Stvoriteljem, molimo te.
2. Svojoj si Crkvi darovao svećenike da je vode i njome pravedno upravljaju. Ujedini ih u molitvi kako se ne bi uzdizali jedni iznad drugih, već u istinskom zajedništvu djelovali u skladu s tvojim naukom, molimo te.
3. Narodima upravljaš po rukama ljudi koje si postavio da vladaju. Vodi ih putem pravednosti kako nikada ne bi sebe uzvisivali iznad povjerenih im naroda, već radili pravedno i na korist svima, molimo te.
4. Društvo je ranjeno taštinom i ohološću pojedinaca koji uzimaju za pravo prisvajati zemaljska dobra. Daj da uvide kako su njihove ruke od tebe darovano im oruđe kojima pomažeš potrebite, molimo te.
5. Živjeti nam je čineći dobra djela i tako donositi plodove istinske vjere. Svim pokojnima, koji su svojim životom i djelima milosrđa tebe čistili, udijeli mjesto u vječnosti, molimo te.

Nebeski Oče, uputili smo ti ove molitve sa željom da nikada ne skrenemo s pravoga puta. Odgajaj nas u svojoj ljubavi i vježbaj u poniznosti kako bismo jednom bili dionici kod tvoga stola u nebesima.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	83	Smiluj mi se, Gospode
ili	207	Prigni se, svako koljeno
Otpjevni psalam:		U dobroti, Bože (ŽV 9/2013)
Prinosna:	XV	Oče, primi žrtvu ovu
ili	XVI	Nosimo dare
Pričesna:	242	O sveta gozbo
ili	273	Ja sam s vama
	158	Vječna je ljubav
Završna:	259	Krist nas je sobom hranio

Pronaći svoje mjesto

Svi mi kao ljudi vrednujemo sami sebe i na temelju toga se stavljamo u odnos s drugima. Prema vlastitom vrednovanju tražimo svoje mjesto u životu drugih, ali i u javnosti i u društvu. Javni događaji su prigoda ljudima da pokazuju svoju samosvijest pred drugima, te da traže mjesto koje im pripada i za koje smatraju da su i drugi dužni prepoznati i priznati da je njihovo na temelju sposobnosti i zasluga, umijeća i važnosti. Zato u društvu postoje mnoga nadmetanja i borbe za vlast, jer nositelja stavlja u bolju poziciju pred drugima. Počesto ljudi sebe vrednuju isključivo samo na temelju službi koje obnašaju ili titula koje posjeduju, ali nipošto na temelju ljudskosti. A još manje prema kreposti i daru vjere koji bi trebali imati.

Znati vrednovati sebe na ispravan način

Sličnu situaciju doživio je i naš Gospodin jednom zgodom kad je došao na objed kod jednog farizeje, kako opisa sveti Luka u današnjem Evanđelju: »Jedne subote dođe on u kuću nekoga prvaka farizejskoga na objed. A oni ga vrebahu. Promatrajući kako uzvanici biraju prva mjesta, kaza im prispodobu.« Isusu je, dakle, uočio da su uzvanici počeli birati bolja mjesta, a to su činili najvjerojatnije na temelju uvjerenja koja su imali o sebi, to jest na temelju uvjerenja da im određeno mjesto pripada zbog važnosti u društvu, ili pak u očima domaćina koji ih je pozvao na objed. Kad je to vidio, odlučio je uputiti im duhovnu poruku, svjestan kako idu pogrešnim putem koji im može nanijeti mnogo štete u životu. Zato ih je htio poučiti prispodobom o svadbi da budu pozorni na prihvaćanje sebe i vrednovanje sebe na ispravan način.

Taj ispravan način je da se vrednuju pred Bogom, a oni su to zaboravljali. Da su znali svoje mjesto pred Bogom, znali bi onda i svoje mjesto pred ljudima. Tada im ne bi palo na pamet da traže bolja mjesta, jer bi dobro znali koliko je to besmisleno, te koliko je u

tome skriveno taštine i oholosti. A taština i oholost su smrt za dušu i uzrok urušavanja osobnosti kao takve, o čemu jasno govori mudrac Sirah u prvome čitanju. Svjestan svoga mjesta pred Ocem nebeskim, naš Gospodin nikad nije pao u iskušenje da se uzdiže, premda je, ako itko, onda on imao razloga za to. Naprotiv, on je učio ljude poniznosti, ali ne samo kao izvanjskoj ili stegovnoj tehnici, već istinskoj kreposti koja izvire iz osjećaja za Boga i iskrenoga stava pred njim. Njegov nauk vrijedi za svakoga tko traži sebe i svoje mjesto, pod suncem ili pred drugim ljudima. Takvo mjesto, točno koje mu pripada, može se pronaći samo ako znamo svoje mjesto pred Bogom koji nas najispravnije vrednuje. A onaj tko iskreno staje pred Boga, ne mari za ljudska mjesta pa jednako tako ne traži sebi bolje mjesto ni povlašteniji položaj. Kad smo našli svoje mjesto pred Bogom, pred ljudima ćemo biti jednostavni i normalni, bez potreba da si umišljamo i da se uzdižemo iznad drugih.

Staviti druge na njihovo mjesto

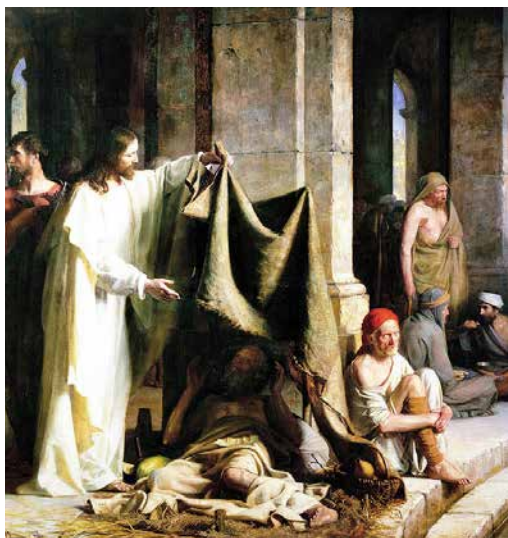
Kada znamo svoje mjesto pred Gospodinom, tada će nam biti jasno na koji način se odnositi prema ljudima. Otkrit ćemo da imaju i oni svoje mjesto u našem životu, kao što imamo i mi mjesta u njihovu životu. Zato je i naš Gospodin dolazio na objede i druženja ne zazirući ni od koga. Kao što se nije ustručavao družiti s carinicima i grešnicima, tako nije unaprijed zazirao niti od farizeja. Odazivao se i na njihove pozive i dolazio blagovati s njima, svjestan da ih svojom prisutnošću može obogatiti i ispuniti im srce vjerom i ljubavlju Božjom. On je dobro znao koje mjesto drugi ljudi imaju u njegovu životu, jer je znao da su mu povjereni za spasenje, te je tako prihvaćao svoje poslanje Mesije i Spasitelja. Druge ljude je stavio na pravo mjesto kada ih je stavio u svoje srce i svoje molitve, kada ih je stavio u ozračje svoga mesijanskog djelovanja i spasenjskog poslanja. Stavio ih

je na njihovo mjesto onda kad je otkrio da su potrebni Boga i da im on može donijeti od Božje punine i od Božjega dara.

To konkretno i za nas znači da ćemo znati staviti ljude na njihovo mjesto ako dopustimo Bogu da nas on stavi na pravo mjesto, da nas stavi u svoju očinsku ruku i u svoje srce. On je onaj pravi domaćin na svadbi koji raspoređuje mjesta, te to trebamo već sada znati i ponizno moliti da on bude i kriterij po kojem ćemo mi stavljati ljude na svoje mjesto u našem životu. One koji nam donose Boga, koji nam učvršćuju vjeru i ispunjavaju nas ljubavlju, stavit ćemo na povlašteno mjesto u svome životu, to jest u srce. A sve, bez iznimke, stavit ćemo na mjesto braće i sestara s kojima nam je ostvariti spasenje. U tom duhu možemo razumjeti Isusove riječi pouke koje odjekuju iz današnjeg Evanđelja: »Kad priređuješ objed ili večeru, ne pozivaj svojih prijatelja, ni braće, ni rodbine, ni bogatih susjeda, da ne bi možda i oni tebe pozvali i tako ti uzvratili. Nego kad priređuješ gozbu, pozovi siromahe, sakate, hrome, slijepce. Blago tebi jer oni ti nemaju čime uzvratiti. Uzvratit će ti se doista o uskrснуću pravednih.« Svojom poukom Isus je samo htio naglasiti da u svoj život trebamo staviti one koji nas vode do spasenja, a to nisu oni koji nas obasiplju zemaljskim dobrima, već oni kojima mi iskazujemo milosrđe kojim sebi priskrbujemo spasenje.

Pronaći mjesto u tuđem životu

Na ovaj način, kad druge stavljamo u svoj život, pronalazimo i sami mjesto u tuđem životu. Tako je činio i sam Spasitelj, pa je nama ostavio zadaću da tako činimo. Kada drugima iskazujemo milosrđe i ljubav, kada im svjedočimo vjeru i krepost, pronalazimo mjesta u njihovu životu. Gospodin nas zato i potiče da se utiskujemo u živote drugih ljudi tako što ćemo im biti blagoslov neba, jer ćemo im svojim stavom svjedočiti pravi put do Boga i jer ćemo ih svojom rukom pridržati te brisati suze iz očiju i znoj s čela. Valja nam stoga pronaći mjesto u tuđem životu ne tražeći priznanja i povlastice, ne tražeći povlaštene tretmane i iskazivanje časti i

Carl Heinrich Bloch,
Isus ozdravlja bolesnoga, 1883.

dijeljenje počasti, već trudeći se obilježiti ih duhovnim pečatom i obogatiti neprolaznim bogatstvom koje nosimo u duši.

Molimo Gospodina da nam udijeli ovaj dar, jer je i on sam pronalazio mjesta u tuđem životu na način da je ulazio u srca ljudi noseći im Božju poruku. Osposobljavajmo se njegovim primjerom i životom kako bismo i sami, premda maleni i ponizni, shvatili da možemo činiti velika djela unoseći Boga u živote ljudi. A druženja i zajedništva koja svakodnevno živimo samo su nam prigoda takvoga svjedočanstva, jer nam drugi nisu povjereni ni darovani da ih iskorištavamo za svoju lažnu veličinu, već da zajedno s njima živimo za intenzivnije prihvaćanje Boga u svome životu, čime jedni druge vodimo putem života vječnoga.

Ivan Bodrožić

Dvadeset i treća nedjelja kroz godinu

4. rujna 2022.

ULAZNA PJESMA

Pravedan si, Gospodine,
i pravi su sudovi tvoji:
učini sluzi svom
po svojoj dobroti.
(Ps 119, 137.124)

ZBORNA MOLITVA

Bože, od tebe nam je
spasenje i posinjenje.
Pogledaj svoje si nove i
kćeri koji u Krista vjeruju.
Udijeli im pravu slobodu
i vječnu baštinu.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Bože, izvore pobožnosti i
mira. Molimo te da ovom
žrtvom tebe iskreno
štujemo, a pričešću tvoga
otajstva postignemo
međusobnu vjernost
i jedinstvo.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Kao što košuta žudi za
izvor-vodom, tako duša
moje čezne za tobom;
žedna mi je duša Boga,
Boga živoga.
(Ps 42, 2-3)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, svojom riječju
i svojim jelom daješ nam
hranu i život. Daj da
rastemo u ljubavi po tim
dragocjenim darovima
te zaslužimo vечно
zajedništvo s tvojim
Sinom, Isusom Kristom.
Koji živi.

Prvo čitanje Mudr 9,13-18b

Tko će se domisliti što hoće Gospodin?

Čitanje Knjige Mudrosti

Tko od ljudi može spoznati Božju namisao i tko će se domisliti što hoće Gospodin? Plašljive su misli smrtnika i nestalne su naše namisli. Jer propadljivo tijelo tlači dušu i ovaj zemljani šator priti-skuje um bremenit mislima. Mi jedva nagađamo što je na zemlji i s mukom spoznajemo i ono što je u našim rukama: a što je na nebu, tko će istražiti? Tko bi doznao tvoju volju da ti nisi dao mudrosti i da s visine nisi poslao Duha svoga svetoga? Samo tako su se poravnale staze ljudima na zemlji i samo su tako naučili ljudi što je tebi milo i spasili se tvojom mudrošću.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 90, 3-6.12-14.17

*Pripjev: Gospodine, ti nam bijaše okrilje
od koljena do koljena.*

Smrtnike u prah vraćaš
i veliš: »Vratite se, sinovi ljudski!«
Jer je tisuću godina u očima tvojim
ko jučerašnji dan koji je minuo
i kao straža noćna.

Razgoniš ih ko jutarnji san,
kao trava su što se zeleni:
jutrom cvate i sva se zeleni,
a uvečer već se suši i vene.

Nauči nas dane naše brojiti
da steknemo mudro srce.
Vrati se k nama, Gospodine! Ta dokle ćeš?
Milostiv budi slugama svojim!

Jutrom nas nasiti smilovanjem svojim
da kličemo i da se veselimo u sve dane!
Dobrota Gospodina, Boga našega,
nek bude nad nama!
Daj da nam uspije djelo naših ruku,
djelo ruku naših nek uspije!

Drugo čitanje Flm 9b-10.12-17

Primi ga, ne kao roba, nego kao ljubljenoga brata.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filemonu

Predragi: Ja, Pavao, starac, a sada i sužanj Krista Isusa, molim te za svoje dijete koje rodih u okovima, za Onezima, negda tebi nekorisna, a sada i tebi i meni veoma korisna. Šaljem ti ga – njega, srce svoje.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, s pouzdanjem zapapimo Bogu Ocu koji nam je u svome sinu Isusu darovao primjer istinskog povjerenja u očinsku ljubav i zaštitu:

1. Krist nas poučava kako je pravi put onaj u prihvaćanju križa. Podari svojoj Crkvi jakost i ustrajnost u nošenju teških križeva ovoga vremena, molimo te.
2. Tko se ne odrekne zemaljskog, ne može biti tvoj učenik. Pastirima svoje Crkve, koji su ostavili svoje obitelji i najbliže te krenuli tvojim putem, podaj snagu kako bi svoje poslanje vršili odgovorno i radosna srca, molimo te.
3. Svako stvorenje stremlji svome Stvoritelju. Daj da u svim međuljudskim odnosima, napose u obiteljima, težimo koraćanju tvojim putem i čuvanju tvojih zapovijedi, molimo te.
4. Životne su poteškoće prisutne na svakome koraku ovozemaljskog puta. Daruj nam mudro srce kako poteškoće ne bismo rješavali svađama i ratovima, već u istinskoj ljubavi težili uspostavljanju mira i bratoljublja, molimo te.
5. Grabimo i prisvajamo materijalne stvari misleći kako su nam nepohodne za ovozemaljski život. Daj da uvidimo propadljivost materijalnog i vratimo se na pravi put nepropadljivih vrijednosti, molimo te.

Bože Oče, po svojoj neizmjerljivoj ljubavi i milosrđu primi ove naše molitve te nam podari mudro srce kako bismo uvijek tražili tvoju svetu volju i u svim svojim djelima i nakanama nasljeđovali primjer tvoga Sina. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Htjedoh ga zadržati kod sebe da mi mjesto tebe posluži u okovima evanđelja. Ali ne htjedoh preko tvoje volje da ne bi tvoja dobrota bila od nevolje, nego od dobre volje. Možda baš zato bi za čas odijeljen da ga dobiješ zauvijek – ne kao roba, nego više od roba, kao brata ljubljenoga, osobito meni, a koliko više tebi, i po tijelu i po Gospodinu. Smatraš li me dakle drugom, primi ga kao mene.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Ps 119, 135

Licem svojim obasaj slugu svoga
i nauči me pravilima svojim.

Evanđelje Lk 14, 25-33

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: S Isusom je putovalo silno mnoštvo. On se okrene i reče im: »Dođe li tko k meni, a ne mrzi svog oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj život, ne može biti moj učenik! I tko ne nosi svoga križa i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik! Tko od vas, nakan graditi kulu, neće prije sjesti i proraćunati troškove ima li čime dovršiti: da ga ne bi – pošto već postavi temelj, a ne mogne dovršiti – počeli ismijevati svi koji to vide: 'Ovaj čovjek počeo graditi, a ne može dovršiti!' Ili koji kralj kad polazi da se zarati s drugim kraljem, neće prije sjesti i promisliti može li s deset tisuća presresti onoga koji na nj dolazi s dva-deset tisuća? Ako ne može, dok je onaj još daleko, poslat će poslanstvo da zaište mir. Tako dakle nijedan od vas koji se ne odrekne svega što posjeduje, ne može biti moj učenik.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	82	Pjevajte Gospodu
ili	220	Gdje god su dvojica
Otpjevni psalam:		Gospodine, ti nam bijaše okrilje (ŽV 9/2007)
Prinosna:	231	Jedan kruh
Prićesna:	243	Sakramentu velićajnom
ili	154	Žeda duša moja
Završna:	753	Do nebesa
ili	183	Ti, Kriste, Kralj si vjekova

Učeništvo i odricanje

Premda Isus u svom obraćanju onima koji žele biti njegovi učenici upotrebljava pomalo neobične izraze ipak nije teško shvatiti njihovo značenje. Naime, kada Isus kaže da ne može biti njegov učenik tko ne mrzi svoga oca i majku, ženu i djecu, pa i sam svoj život, jasno je da to nije nikakav poziv na mržnju ni prema najbližim članovima obitelji ni prema samomu sebi. Radi se o tome da Isusa istinski nasljedujemo jedino onda kad naš odnos s njime ima prvenstvo pred svim drugim odnosima. Ako pri tome dođe do konflikta s bilo kime, onda ostajemo pravi Isusovi učenici jedino onda kada dademo prednost njemu. Takve odluke nisu uvijek lagane pa Isus u istom kontekstu kaže da biti njegov učenik ujedno znači i nositi svoj križ.

No, čini nam se da ono što u današnjem odlomku iz Evanđelja po Luki zahtijeva malo više promišljanja jest to što Isus svoj govor o učeništvu pojašnjava dvjema malim prispodobama čija se povezanost s tom temom ne uočava otprve. Sadržaj tih prispodoba takav je da se one mogu čitati kao potpuno neovisne cjeline, a mogu se povezati i s nekim sasvim drugim kontekstom. Ipak, nema nikakve sumnje da se te dvije prispodobе ovdje doista odnose na temu učeništva, jer nakon što ih je ispriповјedio Isus zaključuje: »Tako dakle nijedan od vas koji se ne odrekne svoga što posjeduje, ne može biti moj učenik« (Lk 14,33).

Prepuštanje vodstvu nije besciljnost

Prva prispodoba govori o čovjeku koji, kada nakani graditi kulu, treba prije početka radova izračunati troškove i vidjeti ima li dovoljno sredstava da je dovrši. U protivnom, ako počne graditi, a ne mogne dovršiti, bit će izložen ismijavanju drugih ljudi. Drugim riječima, bolje je ni ne započinjati gradnju, nego započeti, a ne dovršiti. Nedovršena građevina čija je gradnja zastala i ne zna se hoće li se ikada nastaviti, narušava sklad u okolišu, ružna je i ostavlja dojam teškoga promašaja. Pogled na takve građevine izaziva u nama

prezirne i osuđujuće osjećaje prema njihovim graditeljima, a ako smo mi sami ti graditelji, onda smo dodatno frustrirani i nesretni.

Kada kroz tu sliku promatramo Isusove riječi o učeništvu, postaje nam sve jasnije kako od onih koji žele biti njegovi učenici Isus već na početku traži svijest da u stavu učeništva trebaju ustrajati do kraja usprkos svim poteškoćama koje će na tom putu doživjeti. A ta ustrajnost je moguća jedino ako u njega imamo potpuno povjerenje, i to veće nego što ga imamo u osobe koje su nam po prirodi najbliže. Potpuno povjerenje izražava se u prepuštanju onomu koji nas vodi, čak i kada sami ne znamo kamo ćemo stići, kao što se primjerice Abraham na Božji poziv uputio u zemlju koju će mu Bog pokazati tek kad u nju dođe (Post 12,1). Taj Abrahamov primjer uči nas da prepuštanje nečijemu vodstvu ne znači biti bez vlastitoga životnoga cilja, nego je riječ o uvjerenju da onaj tko nas vodi poznaje bolje od nas samih i naš pravi cilj i put koji do njega vodi.

Tko ima takvo povjerenje u Isusa spreman je odreći se svega što posjeduje, pa i one sigurnosti koja se nalazi u bračnom i obiteljskom životu. To nipošto ne znači da Isusovi učenici trebaju živjeti takav oblik života koji isključuje brak i obitelj. Kada Isus na kraju kaže da se njegov učenik treba odreći svega što posjeduje, onda je jasnija poruka kako je stvar u tome da se Isusovi učenici prema svom bračnom drugu ili bilo kojem članu svoje obitelji ne smiju ponašati kao prema nekom posjedu. Odreći se toga 'posjeda' u stvari znači shvatiti da brak i obitelj nisu posjed, nego darovani životni odnosi koje Kristovi učenici ne mogu autentično živjeti drukčije nego u Kristu.

Isus ne opravdava rat, nego iz njega izvlači pouku

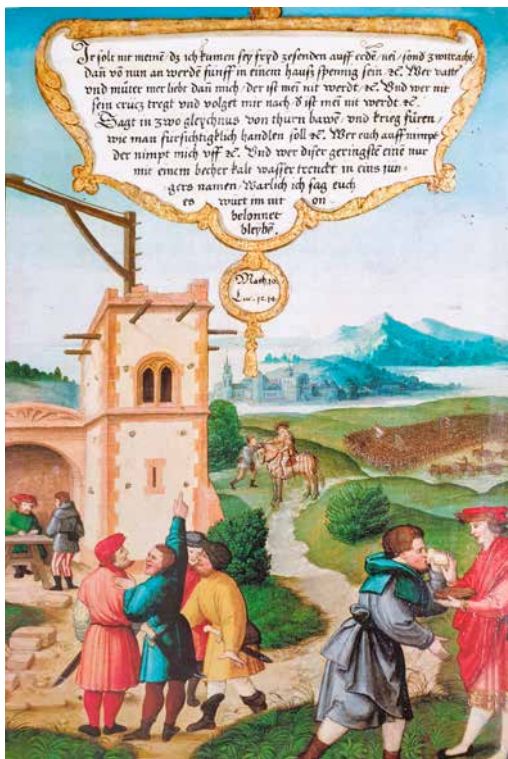
Druga prispodoba govori o kralju koji polazi u rat. Ona nam stvara problem već samim svojim sadržajem, jer se znade upotrebljavati kao argument za opravdavanje rata.

Prema zastupnicima takvoga mišljenja Isus se ne uopće ne bi protivio ratu kao sredstvu rješavanja sukoba, nego samo poziva na promišljenost u upotrebi toga sredstva. I u Katekizmu Katoličke Crkve govori se o realnosti rata te se među ostalim navodi kako u donošenju odluke o obrani vojnom silom treba paziti na to »da postoje ozbiljni uvjeti uspjeha« te »da pribjegavanje oružju ne proizroči zala i nereda većih od zla kojem se želi doskočiti« (KKC 2309).

Istina je da u Isusovoj prispodobi o kralju koji polazi u rat u prvom planu doista stoji poruka da se prije ulaska u rat treba promisliti postoji li šansa za pobjedu, a nema jasne osude rata kao takvoga. Ipak, spontano se opiremo bilo kakvom tumačenju prema kojem bi se Isusove riječi upotrebljavale u smislu njegova opravdavanja bilo kakve vrste rata. Uostalom, Isus je ovu prispodobu ispriповjedio samo da objasni kakav treba biti njegov učenik i njegova tema ovdje uopće nije pitanje rata. Isus jednostavno polazi od realnosti ratnih sukoba i pokazuje da njegovi učenici i iz toga mogu nešto naučiti. Na tragu onoga što smo gore naveli iz Katekizma Katoličke Crkve poruka ove prispodobe podrazumijeva da je razumni cilj rata uspostavljanje boljeg, a ne goreg stanja od onoga koje se ratom htjelo popraviti. Stoga Isus kaže kako će kralj koji procijeni da s deset tisuća ne može presresti onoga koji na nj ide s dvadeset tisuća vojnika, poslati poslanstvo da zatraži mir. Vidi se da je to kralj koji ne srlja u rat kao zasljepljeni silnik, nego duboko promišlja o posljedicama svojih postupaka i za sebe i za svoj narod.

Sliku takvoga kralja stavlja Isus pred oči svojim slušateljima kao primjer u koji se trebaju ugledati ako želi biti njegovi učenici. Ono što se traži od Isusovih učenika na temelju te slike, jest spremnost da se odreknu svojih programa i planova kada vide da oni ne postižu cilj za koji su predviđeni, kao što se kralj treba odreći rata, kada vidi da njime neće postići željenu pobjedu.

Da budemo konkretniji. Svjedoci smo kako su tijekom čitave povijesti u Crkvi nastajale različite strukture koji su u određenom

Matthias Gerung,
Prispodoba o gradnji kule, 1530. – 1570.

kraćem ili dužem razdoblju bile djelotvorno sredstvo evangelizacije, ali došlo je vrijeme kada to više nisu. Jednostavno su izvršile svoje poslanje i potrebno ih je zamijeniti novima. Međutim, onima koji su svoj identitet čvrsto vezali uz posjedovanje tih struktura, kao što se identitet svakoga čovjeka prirodno veže uz oca i majku, muža, ženu i djecu teško se toga odreći. To je potpuno razumljivo, ali Isus od onoga tko želi biti njegov učenik, traži upravo to da se odrekne svega što posjeduje.

Domagoj Runje

Rođenje Blažene Djevice Marije

8. rujna 2022.

ULAZNA PJESMA

Radosno svetkujemo
Rođenje blažene Marije
Djevice: iz nje se rodilo
Sunce pravde, Krist,
Bog naš!

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, obdari nas
nebeskom milošću:
rođenjem Isusovim iz
Djevice počelo je naše
spasenje; daj da nam
blagdan njezina rođenja
učvrsti mir.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Pomoglo nam, Gospodine,
čovjekoljublje tvoga Sina.
Rođenjem od Djevice on
Majčina djevičanstva nije
umanjio nego posvetio:
nek nas oslobodi krivice
da ti omili dar naš žrtveni.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Evo, Djeвица će začeti
Sina, on će spasiti narod
svoj od grijeha.
(Lz 7, 14; Mt 1, 21)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, svoju si Crkvu
okrijepio svetim otajstvima.
Daj da se raduje zbog
rođenja Djevice Marije, jer
je ono svemu svijetu nada
i zora spasenja.
Po Kristu.

Prvo čitanje Mih 5, 1-4a

...dok ne rodi ona koja ima roditi.

Čitanje Knjige proroka Miheja

Ovo govori Gospodin: »I ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od dana vječnih. Zato će ih Gospodin ostaviti dok ne rodi ona koja ima roditi. Tada će se Ostatak njegove braće vratiti sinovima Izraelovim. On će se uspraviti, na pašu izvodit svoje stado silom Gospodnjom, veličanstvom Imena Boga svojega. Oni će u miru živjeti, jer će on rasprostrijeti svoju vlast sve do krajeva zemaljskih. On – on je mir!«

Riječ Gospodnja.

ili: Rim 8, 28-30

Koje Bog predvidje, te i predodredi.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo! Znamo da Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani. Jer koje predvidje, te i predodredi da budu suobličeni slici Sina njegova te da on bude prvorodenac među mnogom braćom. Koje pak predodredi, te i pozva; koje pozva, te i opravda; koje opravda, te i proslavi.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 13, 6

Pripjev: Radujem se u Gospodinu, radujem.

Ja se u tvoju dobrotu uzdam,
nek mi se srce raduje spasenju tvome!

Pjevat ću Gospodinu koji mi učini dobro,
pjevat ću imenu Gospodina Svevišnjeg!

Pjesma prije evanđelja

Sretna li si, Djevice Marijo, i svake hvale predostojna,
jer se iz tebe rodilo Sunce pravde, Krist Bog naš!

Evanđelje Mt 1, 1-16.18-23

Što je u njoj začeto, od Duha je Svetoga.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

Rodoslovlje Isusa Krista, sina Davidova, sina Abrahamova. Abrahamu se rodi Izak. Izaku se rodi Jakov. Jakovu se rodi Juda i njegova braća. Judi Tamara rodi Peresa i Zeraha. Peresu se rodi Hesron. Hesronu se rodi Ram. Ramu se rodi Aminadab. Aminadabu se rodi Nahšon. Nahšonu se rodi Salma. Salmi Rahaba rodi Boaza. Boazu Ruta rodi Obeda. Obedu se rodi Jišaj. Jišaju se rodi David kralj.

Davidu bivša žena Urijina rodi Salomona. Salomonu se rodi Roboam. Roboamu se rodi Abija. Abiji se rodi Asa. Asi se rodi Jozafat. Jozafatu se rodi Joram. Joram se rodi Ahazja. Ahazji se rodi Jotam. Jotamu se rodi Ahaz. Ahazu se rodi Ezekija. Ezekiji se rodi Manaše. Manaše se rodi Jošija. Jošiji se rodi Jehonija i njegova braća u vrijeme progonstva u Babilon. Poslije progonstva u Babilon Jehoniji se rodi Šealtiel. Šealtielu se rodi Zerubabel. Zerubabelu se rodi Elijakim. Elijakimu se rodi Azor. Azoru se rodi Sadok. Sadoku se rodi Akim. Akimu se rodi Elijud. Elijudu se rodi Eleazar. Eleazaru se rodi Matan. Matanu se rodi Jakov. Jakovu se rodi Josip, muž Marije, od koje se rodio Isus koji se zove Krist. Rođenje Isusa Krista zbilo se ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. Dok je on to snovao, gle, anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: »Josipe, sine, Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.« Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku:

Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	568.2 616	Radosno svetkujmo Ljiljane bijeli
Otpjevni psalam:		Radujem se u Gospodinu (ŽV 9/2006)
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili	772	Sva si lijepa
Pričesna:	247 185 572	Uzmite, jedite O Isuse, nebesa sjaj Pjevajte Gospodinu pjesmu novu
Završna	769.1 i 6	Svi u glas
ili	600	Zdravo, Djevo čista

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, zahvalni za dar Majke Marije čijim je rođenjem započelo novo doba milosti za cijeli svijet, uputimo svoje iskrene molitve vječnome Ocu:

Daj da se uvijek odazivamo tvojoj svetoj volji!

1. Marija je svetošću svojih djela i prihvatanjem tvoje svete volje zavrijedila biti Majkom svega svijeta. Daj da se tvoja Crkva uvijek utječe njenom zagovoru i traži je savjet kada ne zna kako se vratiti na pravi put, molimo te.
2. Kao što je svako dijete velika radost u obitelji, tako je i Crkvi svaki svećenik. Blagoslovi sve svećenike u nastojanjima da te izbliza slijede, kao što je i Marija slijedila tvoj put, molimo te.
3. U evanđeoskom smo odlomku slušali o nizu pokoljenja koji je prethodio rođenju Kristovu. Podaj nam duboku zahvalnost za sva pokoljenja i obitelji iz kojih smo tvojom ljubavlju proizašli, molimo te.
4. Djevica je Marija pristala biti tvojom poniznom službenicom ne znajući što će to značiti njoj, niti pak njenom zaručniku Josipu. Obdari sve zaručnike hrabrošću i ustrajnom vjerom u tvoju pomoć i zaštitu na životnom putu, molimo te.
5. Marijin je život primjer prave čistoće duše i tijela te iskrenog pouzdanja u Stvoritelja. Vodi naše obitelji kako bi svoju djecu odgajali po primjeru Majke Marije i time im sačuvali duše za vječnost, molimo te.

Vječni Oče, zahvaljujemo ti što si nam za majku darovao Djevicu Mariju. Njen nam je život primjer svetosti koji nam je nasljedovati, njena nas je odluka i prihvaćanje tvoje svete volje spasila grijeha i smrti. Neka nas njezin zagovor prati i jednom dovede u tvoje kraljevstvo.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Na početku divne priče potrebno je vjerovati

Čuli smo dugi niz pokoljenja koji je slijedio prije Marijinog rođenja. Kada bismo zašli u priče i povijesti pojedinih osoba tada bismo se iznenadili koje su to osobe prethodili Mariji. Prvi se navodi Abraham. On je čovjek vjere. U nadi protiv svake nade povjerovao je Abraham i uračunalo mu se u pravednost. Za početak divnih životnih priča potrebna je vjera. Bog ga je iznenadio i kada je pomislio da neće imati potomstvo sa Sarom, obećava mu potomstvo kao što ima zvijezda na nebu, te pijeska na zemlji. To je potomstvo koje se rodilo iz ljubavi, iz ljubavi Isusa Krista.

Visoko su Božje misli iznad naših misli

U Evanđelju se navodi tri puta po četrnaest imena. Bilo je u njihovim životima lomova, drama, grijehe, izgubljenih priča, očaja, no usprkos svemu tome Bog ne prestaje ljubiti i tkati nit vodilju sve do Marije, Male Gospe. Kada bismo Malu Gospu prosuđivali po njezinim precima ne bi naše riječi bile samo riječi hvale, nego i riječi mogućeg odgovora, čuđenja. Svako dijete, bez obzira na svoju povijest, na pretke koji došli prije njega, vrijedno je jednakog dostojanstva i ljubavi, bez obzira na rasu, spol, zdravlje, izgled. Kada bismo barem baš tako nastavljali gledati u djecu ono što nam govori Sveto pismo za Isusa kada su ga vidjeli pastiri: Kad ugledaše dijete obradovaše se radošću veoma velikom, neizrecivom. Da, mučan je odgoj djece, zahtjevan, dugotrajan, ali opet i prekrasan, najljepša zadaća, najmanje plaćen roditeljima, ali najuzvišenija zadaća: Odgojiti dijete, postaviti na noge, izvesti na put, izvesti na pravi put.

Radost je odgojiti dijete koje govori Da istražujući svijet

Svako rođeno dijete, nova je prilika i nova radost u ovome svijetu, bez obzira kako grešan ili pak promašen život bio njegovih predaka. Dakako da je bolje ako je bio svet, ali bez obzira na to svako dijete jednako je

vrijedno ljubavi. Joakim i Ana, roditelji Marijini, bili su divni pedagozi odgojivši dijete za najveću sreću, to jest staviti svoj život na raspolaganje Bogu što je izvor svakog uspjeha, vječnog uspjeha. Danas imamo razne knjige koje nam govore kako je u životu važno reći Ne, i zaista je važno znati postaviti granicu, no s druge strane ono što nam je danas itekako potrebno jest reći životu Da, reći Bogu Da. To je ono što je svakako Mala Gospa upijala od svojih roditelja. Reći životu Da, reći Bogu Da je izvor vječne sreće, vječnog zadovoljstva, što ne isključuje patnju, bol, odricanje, nespavanje, brigu, znoj, trud. Ali može li se drugačije i biti sretan?

Reći Da označava određeni rizik, nepoznanicu, ali ako je to Da dobru, ljepoti, tada je i iznenađenje lijepo i dobro, iznenađenje u Bogu koji se ne može nadmašiti u dobroti. To znači i hrabrost, hrabrost koja dopušta sanjati novo nebo i novu zemlju, ali realno. To je hrabrost koja pruža nove titraje našega srca, biti odvažan za lijepo i dobro, znatiželjno istraživati Božje tragove u svijetu. Lakše je biti grub, činiti zlo, dok činiti dobro, lijepo, zahtjeva dodatnu snagu, Božju suradnju. Reći Da novom iskustvu ljepote i dobrote, znači ponekada osjećati i samoću, ali ne zadugo. Reći Da traži suradnju. Reći Da znači odgovoriti na nečiju ponudu. Započela je školska godina. Nije li ovo sada prilika i za roditelje reći Da djetetu i vremenu provedenom s djetetom, kako za majke, ali tako i za očeve, braću i sestre? Nemamo puno informacija o tome koliko su vremena Joakim i Ana proveli s Marijom, ali kakva je Marija bila u životu to zasigurno itekako ima veze s time kakvi su bili njezini roditelji. Roditelji su oni koji malom djetetu daju sigurnost postojanja, a sigurnost se stječe ljubavlju i podrškom, pri tome ne zaboravljajući dati djetetu i zahtjevnih zadataka za obaviti. A svatko od nas nosi u sebi jedno malo dijete, o kojem valja voditi brigu i kada smo odrasli. Sve nas raduje istraživati nove prostore u ovome svijetu.

Osvajati prostore ljubavlju

Ono što potiče naše srce da jače kuca jest zauzimati nove prostore ljubavi. To je moguće kada znamo da imamo snage za to. Ljubav je ona koja osvaja. Ljubav koju je Bog pokazao prema Mariji omogućila je da Isus zauzme prostor u njezinoj utrobi. Riječi topline, riječi vatre, one koje griju srce sposobne su stvoriti nove prostore. Prve riječi koje je anđeo rekao Mariji su bile: Raduj se Marijo. Zašto? Bog je s tobom! To su riječi vatre i ljubavi. Bog je s nama. Marija je bila spremna dati svoj život za druge jer je vjerovala svom dušom da se to isplati. Nije gledala računicu, nego je dala svoj život na raspolaganje Bogu. To znači reći djetetu: *Baš si lijep/a takav kakav/va jesi, sviđa mi se tvoja snaga i hrabrost. Drago mi je što učiš i što se igraš, što imaš prijatelje, što se povezuješ s drugima.* Ako se dijete ne igra to je upozoravajući znak da se nešto s djetetom zabrinjavajuće događa, u opasnosti je. Kada su se Marija i Elizabeta susrele tada su i djeca u njihovoj utrobi zaigrala. Radostan susret s drugima donosi igru. Budimo dakle po zaboru Male Gospe oni koji zauzimaju nove prostore ljubavi, rada, igre, mira, stvaranja.

Naseljenici na našoj zemlji

Po Mariji se Isus nastanio na ovoj zemlji! To znači čuvati i brinuti se za zemlju u kojoj jesam, za mjesto i župu u kojoj živim. Budimo stupovi župe i društva, a ne samo kratkotrajni prolaznici. S razlogom živim u mjestu u kojem jesmo. Joakim i Ana su ostavili najljepšu baštinu iza sebe: dijete koje je bilo otvoreno Bogu, Bogu koji se nastanio među nama. Nismo svi očevi i majke, niti to svi, iz različitih razloga možemo biti, ali svi skupa se možemo brinuti da oni koji dolaze iza nas imaju divno prebivalište na zemlji. Marija nam je ostavila Isusa, Dijete Isusa. Kako je lijepo vidjeti dijete koje pravi kuću od pijeska dok se igra. Ono želi dom graditi, nastaviti živjeti. Kako je lijepo vidjeti kada netko sadi stablo, što znači da ne misli samo na sebe, jer za neka stabla su potrebna i desetljeća da se razgranaju kako bi buduća pokoljenja disala svježim zrakom. Često su one

Guido Reni, *Rođenje Blažene Djevice Marije*, 1609. – 1611.

najljepše stvari besplatne, kao što je npr. osmijeh djeteta, krošnja stabla.

Sve ima svoj kontinuitet, postojanost. Mala Gospa je postala Velika, zato što je u početku gradila s Bogom, s ljubavlju. Početak je bitan, itekako bitan, baš kao početak nove školske godine. Poslovica kaže kako *Konac-završetak djelo krase*, ali isto tako i druga poslovica nam kaže *Dobro započeto djelo, pola je obavljenog posla.*

Neka nam Mala Gospa pomogne vjerovati u svako dijete bez obzira na to kakvi su preci bili. Molimo zagovor da imamo hrabrosti i srca podržavati u sebi i kod drugih sposobnost istraživati nove načine ljepote i dobrote, pouzdanja osvajati srca dobrotom, te graditi stabilno društvo svjesni da ćemo tako biti djeca Božja koja su svjesna da ima netko tko i iza nas dolazi. Amen.

Josip Bošnjaković

Molitva za zvanja

O, Oče, daj da među kršćanima niknu
brojna i sveta svećenička zvanja
koja će podržavati živom vjeru
i sačuvati zahvalni spomen
tvojega Sina Isusa
po navještaju njegove riječi
i posluživanju sakramenata,
kojim trajno obnavljaš svoje vjernike.

Daruj nam svete službenike oltara
koji će biti brižni i pažljivi čuvari euharistije,
sakramenta najizvrsnijeg dara, Krista,
za otkupljenje svijeta.

Pozovi službenike svojega milosrđa
da po sakramentu pomirenja
šire radost tvog opraštenja.

Učini, Oče, da Crkva s radošću
prihvati brojna nadahnuća
Duha Sina tvog opraštenja
i poslušna njegovu nauku
brine za pozvane u svećeničku službu
i posvećeni život.
Podupri biskupe, svećenike, đakone,
posvećene osobe i sve krštene u Kristu,
kako bi vjerno ispunili svoje poslanje
u službi evanđelja.

To te molimo po Kristu, našem Gospodinu.
Amen.

Benedikt XVI.

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

CIJENA
79,00 KN
10,48 €

CIJENA
65,00 KN
8,63 €

**PONOVNO
U PRODAJI**

Mape za liturgijska slavlja

Namijenjene svećenicima i drugim liturgijskim služiteljima.

Mape su izrađene od visokokvalitetnoga skinplasta i podstavljene spužvom sa razdjelnom trakom. Dostupne u veličinama A4 i A5 (samo u bordo boji).

Za veće količine odobravamo popust!

NARUDŽBE

e-pošta: narudzbe@hilp.hr
Tel.: +385 (0)1 5635 050

Živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 13,00 kn. Inozemstvo: 3,70 EUR; 4,50 CHF; 6,20 USD; 6,20 CAD; 7,50 AUD
Godišnja pretplata: 169,00 kn. Inozemstvo: 48 EUR; 58 CHF; 80 USD; 80 CAD; 97 AUD • BIH, SRB, MNE: 36 EUR

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR882340009110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR882340009110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji